

ERANSKINA

ARABAKO FORU ALDUNDIA

IRUZURRAREN AURKAKO NEURRIEN PLANA

**BERRESKURATZE ETA ERRESILIENTZIA MEKANISMOAREN BIDEZ
FINANTZATUTAKO AZPIPROIEKTUAK (BERRESKURATZE, ERALDAKETA
ETA ERRESILIENTZIA PLANA-NGEU FUNTSAK)**

1. BERTSIOA – 2023KO APIRILA

AURKIBIDEA

- 1. SARRERA**
- 2. ARAUDI APLIKAGARRIA**
- 3. IRUZUR, USTELKERIA ETA INTERES GATAZKARI BURUZKO KONTZEPTUAK**
- 4. AFA-REN IRUZURAREN AURKAKO NEURRIEN PLANA APLIKATZEKO ARDURA DUTEN UNITATEAK**
- 5. PREBENTZIO NEURRIAK**
 - 5.1. Interes gatazkako egoerak prebenitzeko eta zuzentzeko prozedura orokorrak**
 - 5.2. BEEP gauzatzeko prozeduretan interes gatazken arriskuaren analisi sistematikorako prozedura**
 - 5.3. Iruzurraren aurkako konpromiso instituzionala**
 - 5.4. AFAko langileen etika eta jokabide kodea EBren funtsen kudeaketari dagokionez**
 - 5.5. Prestakuntza ekintzak iruzurraren aurkako borrokan**
 - 5.6. BEMek kofinantzatutako AFAREN azpiproiektuetako iruzur arriskua ebaluatzea**
 - 5.7. Kudeaketa, kontrol eta ordainketarako funtzioak bereizteko printzipioa**
- 6. DETEKZIO NEURRIAK**
 - 6.1. Bandera gorriak**
 - 6.2. Iruzur salaketen postontzia eta iruzur susmoen jakinarazpena**
- 7. IRUZUR KASUEN EDO IRUZUR SUSMO ARRAZOIDUNA DAGOEN KASUEN NEURRI ZUZENTZAILEAK, JAZARPEN NEURRIAK ETA JARRAIPEN NEURRIAK**
- 8. IRUZURREZ GASTATUTAKO FUNTSAK BERRESKURATZEKO PROZEDURA**
- 9. IRUZURAREN AURKAKO NEURRIEN PLANEKO PROZESUAK BERRIKUSTEKO PROZEDURAK**

1. SARRERA

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021/241 (EB) Erregelamenduaren 22. artikulua, 2021eko otsailaren 12koak, Batasunaren finantza interesak babesteari buruzko Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa (BEM) ezartzen duenak, honako hau xedatzen du:

“1. Mekanismoa gauzatzean, estatu kideek, Mekanismoaren esparruan funtsen onuradun edo mailegu hartzaile diren aldetik, Batasunaren finantza interesak babesteko neurri egoki guztiak hartuko dituzte, bai eta Mekanismoak finantzatutako neurriei dagokienez funtsen erabilera Batasuneko eta estatuko zuzenbide aplikagarria egokitzen dela zaintzeko ere, **bereziki, iruzurra, ustelkeria eta interes gatazkak prebenitu, antzeman eta zuzentzeari dagokionez**. Horretarako, estatu kideek barne kontrolerako sistema eraginkor eta eraginkorra ezarriko dute, eta oker ordaindutako edo oker erabilitako zenbatekoak berreskuratuko dituzte. Estatu kideek aurrekontuak kudeatzeko ohiko sistema nazionalera jo ahal izango dute.

2. Erregelamenduaren 15. artikulua 2. apartatua eta 23. artikulua 1. apartatua aipatzen diren akordioetan honako betebeharrak ezartzen dira estatu kideentzat: a) egiaztatzea aldi-aldi emandako finantzaketa behar bezala erabili dela aplikatu beharreko arau guztien arabera, eta berreskurapen eta erresilientzia planaren esparruan erreformak eta inbertsio proiektuak aplikatzeko neurri oro behar bezala aplikatu dela aplikatzekoak diren arau guztien arabera, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes gatazkak prebenitu, detektatu eta zuzentzeari dagokionez; **b) behar diren neurriak hartzea iruzurra, ustelkeria eta interes gatazkak prebenitzeko, antzemateko eta zuzentzeko**, Batasunaren finantza interesei eragiten badiete, Finantza Erregelamenduaren 61. artikulua 2. eta 3. zerbaitetan zehaztutakoaren arabera, eta legezko akzioak erabiltzea bidegabeki bereganatu diren funtsak berreskuratze, bai eta berreskuratze eta erresilientzia planaren esparruan erreformak eta inbertsio proiektuak gauzatzeko edozein neurri dagokionez ere”.

Ildo horretan, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6. artikulua, zeinaren bidez Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Plana (BEEP) kudeatzeko sistema eratzten baita, honako hau zehazten du: aipatutako 22. artikuluko betebeharrak betetzeko helburuarekin, eta Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoko (BEM) funtsen onuradun diren aldetik, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planeko (BEEP) neurriak betearazten parte hartzen

duen erakunde erabakitzaille edo betearazle orok **“iruzurraren aurkako neurrien plana” eduki beharko du**, bere jarduera eremuan bidezko funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabili direla bermatu eta adierazi ahal izateko, bereziki, iruzurra, ustelkeria eta interes gatazkak prebenitu, detektatu eta zuzentzeari dagokionez.

Iruzurraren aurkako Neurrien Plan hau diseinatu eta abian jarriz, Arabako Foru Aldundiak, BEMtik datozen funtsen erakunde betearazlea eta organo kudeatzailea den aldetik, aplikatu beharreko araudian eskatutakoa bete nahi du. Planak, gutxienez, honako alderdi hauek jaso behar ditu:

- a) Erakunde erabakitzaille edo betearazleak onartzea, gehienez ere 90 eguneko epean, HFP 1030/2021 Agindua indarrean jartzen denetik (2021eko irailaren 30a).
- b) Iruzurraren aurkako neurriak proportzionalki egituratzea iruzurraren aurkako zikloa deiturikoaren funtsezko lau elementuen inguruan: prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena.
- c) Iruzurraren arriskuaren, inpaktuaren eta arrisku probabilitatearen ebaluazioa aurreikustea funtsezko prozesuetan, eta aldizkako berrikuspina egitea, betiere prozeduretan edo langileetan iruzur kasuren bat edo aldaketa esanguratsuren bat detektatu bada.
- d) Iruzurraren hondar arriskua maila onargarrian murrizteko prebentzio neurri egokiak eta proportzionatuak zehaztea.
- e) Alerta seinaleetara egokitutako detekzio neurriak daudela aurreikustea eta horiek eraginkortasunez aplikatzeko prozedura zehaztea.
- f) Iruzur kasu susmagarrien bat detektatzen denean, neurri zuzentzaile egokiak zehaztea, iruzur susmoak jakinarazteko mekanismo argiak eta guzti.
- g) Iruzur susmagarrien jarraipena egiteko eta iruzurrez gastatutako EBko funtsak berreskuratzeko prozesu egokiak ezartzea.
- h) Iruzur efektiboarekin edo potentzialarekin lotutako prozesuak, prozedurak eta kontrolak berrikusteko jarraipen prozesuak definitzea, iruzur arriskuaren ebaluazioa berrikusteari transmititzen zaizkionak.
- i) Interes gatazkako egoerak prebenitzeko eta zuzentzeko prozedurak zehaztea.

2. ARAUDI APLIKAGARRIA

- 241/2021 (EB) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2021eko otsailaren 12koa, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa ezartzen duena.

- HFP/1030/2021 Agindua, irailaren 29koa, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratzen duena.
- 2017/1371 (EB) Zuzentaraua, Batasunaren finantza interesiei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzkoa (PIF Zuzentaraua).
- 1/2019 Lege Organikoa, otsailaren 20koa, honako hau aldatzen duena: 10/1995 Lege Organikoa, azaroaren 23koa, Zigor Kodeari buruzkoa, Europar Batasunaren finantza arloko eta terrorismo arloko zuzentzarauen transposizioa egiteko eta nazioarteko gaiei heltzeko.
- 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2018ko uztailaren 18koa, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza arauari buruzkoa (EBren Finantza Erregelamendua).
- Iruzur arriskuaren ebaluazioa eta iruzurraren aurkako neurri eraginkor eta proportzionatuak iruzurraren aurka (DG REGIO) EGESIF_14-0021-00; 16/06/2014 (Guidance Note of fraud risk assesment for 2014-2020).
- HFP/55/2023 Agindua, urtarrilaren 24koa, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko prozeduretako interes gatazken arriskuaren analisi sistematikoaren analisiari buruzkoa.
- Espainiako Gobernuaren Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana.

3. IRUZUR, USTELKERIA, IRREGULARTASUN ETA INTERES GATAZKARI BURUZKO KONTZEPTUAK

Batasunaren finantza interesiei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzko 2017/1371 (EB) Zuzentzarauaren ondorioetarako, honako hauek jotzen dira **IRUZURTZAT**:

i) Batasunaren aurrekontuko edo Batasunak administratutako aurrekontuetako funtsak edo aktiboak bidegabe erabiltzea edo funtsik gabe atxikitzea dakarten adierazpen edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatugabeak erabiltzea edo aurkeztea, edo haren izenean,

ii) ondorio bera duen informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharrak ez betetzea, edo

iii) funts edo aktibo horiek hasieran ematea eragin zuten helburuez bestelako helburuetarako erabiltzea, Batasunaren finantza interesiei kalte egiten badie.

Batasunaren finantza interesiei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzko 2017/1371 (EB) Zuzentzarauaren arabera (PIF Zuzentaraua), honako hau jotzen da **USTELKERIATZAT**:

“a) Zuzentarau honen ondorioetarako, honako hau hartuko da ustelkeria pasibotzat: Ustelkeria funtzionario baten akzioa, zuzenean edo bitartekari baten bitartez, berarentzat edo hirugarrenentzat edonolako abantailak eskatu edo jasotzen dituena, edo abantaila baten promesa onartzen duena, jardun dezan edo jarduteari uko egin diezaion, bere betebeharraren arabera edo bere eginkizunak betez, Batasunaren finantza interesei kalte eginez edo kalte egiteko moduan.

b) Zuzentarau honen ondorioetarako, honako hau hartuko da ustelkeria aktibotzat: funtzionario bati, zuzenean edo bitartekari baten bidez, edozein motatako abantaila hitzematzen, eskaintzen edo ematen dion pertsona ororen akzioa, funtzionario horrentzat edo hirugarren batentzat, jardun dezan, edo jardun ez dezan, bere betebeharraren arabera edo bere eginkizunak gauzatzean, Batasunaren finantza interesei kalte eginez edo kalte egiteko moduan”.

Kontseiluaren 2988/95 (EE, Euratom) Erregelamenduak, 1995eko abenduaren 18koak, Batasunaren finantza interesak babesteari buruzkoak, 1.2 artikuluan ezartzen du **IRREGULARTASUNA** izango dela eragile ekonomiko baten ekintza edo ez egite bati dagokion Erkidegoko Zuzenbidearen xedapen baten arau hauste oro, baldin eta arau hauste horrek erkidegoen aurrekontu orokorrari edo erkidegoek administratutako aurrekontuei kalte egitea badakar edo ekarriko balu, dela erkidegoen kontura zuzenean jasotako baliabide propioetatik datozen diru sarrerak murriztuz edo ezabatuz, dela bidegabeko gastuaren bidez.

Testuinguru horretan, nabarmendu behar da irregulartasun bat egoteak ez duela beti esan nahi iruzurra egon daitekeenik; **INTENTZIONALITATEA** egotea funtsezko elementua da iruzurrean, eta elementu hori ez da beharrezkoa irregulartasun bat egoteko.

Bestalde, Europar Batasunaren Aurrekontu Orokorrari aplikatu beharreko finantza araei buruzko 2018/1046 Erregelamenduaren 61. artikulua honako hau zehazten du **INTERES GATAZKEI** buruz:

“1. Titulu honetako 4. kapituluaren arabera finantza eragileek eta beste pertsona batzuek, edozein mailatako agintari nazionalak barne, aurrekontua zuzenean, zeharka eta modu partekatuan gauzatzen parte hartzen badute kudeaketan, gai hori prestatzeko egintzak, auditoretza edo kontrola barne, ez dute inolako neurririk hartuko beren interesen eta Batasunaren interesen arteko gatazka ekar dezakeenik. Era berean, neurri egokiak hartuko dituzte beren

ardurapean dauden funtzioetan interes gatazka saihesteko eta interes gatazkatzat objektiboki har daitezkeen egoerei aurre egiteko.

2. Agintaritza nazional bateko langile kideren bat barne hartzen duen interes gatazka baten arriskua dagoenean, pertsona horrek hierarkian gorago dagoenari igorriko dio gaia. Estatutua aplikatzen zaien langileen kasuan, pertsona horrek dagokion ordenatzaileari bidaliko dio gaia, eskuordetzaz. Hierarkiako nagusiak edo eskuordetutako ordenatzaileak idatziz baieztatuko du interes gatazka dagoela.

Interes gatazka dagoela uste denean, izendapenak egiteko ahalmena duen agintaritzak edo dagokion agintari nazionalak zainduko du kasuan kasuko pertsonak gai horretako jarduera oro bertan behera uzten duela. Eskuordetzazko ordenatzaileak edo dagokion agintari nazionalak zainduko du aplikatzekoa den zuzenbidearen arabeko neurri gehigarriren bat hartzen dela.

1. paragrafoaren ondorioetarako, interes gatazka egongo da finantza agenteen eta 1. paragrafoan aipatzen diren gainerako pertsonen eginkizunak modu inpartzian eta objektiboan betetzea arriskuan jartzen denean familia arrazoiengatik, arrazoi afektiboengatik, kidesun politiko edo nazionalagatik, interes ekonomikoagatik edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako beste edozein arrazoiengatik.”

4. AFA-REN IRUZURRAREN AURKAKO NEURRIEN PLANA APLIKATZEKO ARDURA DUTEN UNITATEAK

Europako Gaietarako Zerbitzuak, Kontuhartzaitza eta Kontrol Zerbitzuaren buruaren aholkularitzarekin, honako egiteko hauek edukiko ditu Iruzuraren Aurkako Neurrien Plana aplikatzeko:

- Europar Batasunaren finantza interesen arriskuaren ebaluazioa sustatzea eta gainbegiratzea.
- Arrisku adierazleak identifikatzen parte hartzea lan teknikoak eginez.
- Iruzuraren aurkako neurrien plana prestatzea eta organo egokienari proposatzea horren aldizkako eguneratzea onestea.
- Iruzurra edo ustelkeria izan daitezkeen kasuak, berariaz gaitutako kanaletatik jasotzen direnak, aztertzea eta, behar denean, Iruzur Arriskua Ebaluatze eta Kudeatzeko Taldearen (IAEKT) bilerak deitzea, kasuok aztertzeko edo organo eskudunera bideratzeko ustezko iruzurraren edo ustelkeriaren motaren eta irismenaren arabera.

- Interes gatazkak, iruzurra eta ustelkeria prebenitzeko, detektatzeko eta zuzentzeko behar diren dokumentuen ereduak eta bildutako jarduketaren dokumentazioa prestatzea eta organo eskudunera bidaltzea, onets ditzan.
- Interes gatazkak, iruzurra eta ustelkeria prebenitzeko, detektatzeko, zuzentzeko eta jazartzeko prozedurak zuzentzeko eta hobetzeko neurriak proposatzea.
- Ikastaro berezien bidez arlo hau erakundearen prestakuntza planean sartzea bultzatzea.
- Iruzurra salatzen komunikazio bideak ezartzea eta AFAko langileen horien berri ematea (besteak beste, IAKZNren Infofraude postontzia, Europako funtsen inguruko iruzurren eta irregulartasunen berri ematekoa).

Azaroaren 3ko 711/2016 Erabakiaren bidez, Arabako Foru Aldundiaren konpromisoa onartu zen iruzurraren aurkako borrokan eta prebentzioan, Arabako Foru Aldundiak Euskadiko 2014 2020 EGEF Programa Operatiboaren barruan dituen eragiketen testuinguruan, bai eta Arabako Foru Aldundiaren **Iruzur Arriskua Ebaluatzeko eta Kudeatzeko Taldea (IAEKT)** eratzea ere, haren osaera, jardun eremua eta funtzioak kontuan hartuta.

Egoera horretan, eta erakundearen dagoeneko ibilbidea duen talde bat dagoenez iruzurrezko jardura oro gaitzesten duen eta haren prebentzioa eta detekzioa aldeztu duen kultura bat sustatzeko, bai eta interes gatazkak, iruzur susmoak tratatzeko eta iruzur arriskuaren ebaluazioa egiteko ere, Eskualde Garapeneko Europako Funtsak (EGEF) batera finantzatzeko jarduketaren testuinguruan, bidezkoa da talde horren funtzioak zabaltzea, bere lana Next Generation EU funtsen esparruan Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoak finantzatzeko azpiproiektuetara zabaltzeko.

Horren ildotik, maiatzaren 17ko 279/2022 Erabakiaren bidez erabaki zen Arabako Foru Aldundiaren Iruzur Arriskua Ebaluatzeko eta Kudeatzeko Taldearen osaera, egitekoak eta jardun eremua zabaltzea Batasunaren NGEU funtsez finantzatzeko jarduketak kontuan hartzeko.

Ogasun, Finantza eta Aurrekontu Sailari atxikita dago IAEKT, eta honako hauek osatzen dute:

- Finantza eta Aurrekontu zuzendaria (lehendakaria).
- Kontuhartzailatza eta Kontrol Zerbitzuko burua
- Ogasun, Finantza eta Aurrekontuen Idazkaritza Teknikoko burua.
- Europako Gaietarako burua (idazkaria).
- Europako Gaietarako Zerbitzuko teknikari arduraduna.

- Kofinantzatutako azpi-proiektuak dituzten sailtako idazkaritza teknikoetako buruak
- Zerbitzu arduradunetako buruak

IAEKTren azpitalde espezializatu txikiagoak eratu daitezke gai espezifikoak aztertzeko, adibidez, iruzur salaketak alde aurretik aztertzeko.

Hauek dira IAEKTren eginkizunak:

- Iruzur arriskuaren hasierako autoebaluazioa eta berrikuspenak egitea, bai osoak, bai partzialak, hala aholkatzen duten inguruabar espezifikoak, araudi edo antolamendu aldaketen eta/edo iruzur arrisku baten eraginpean egoteari buruzko ahulguneen identifikazioaren arabera.
- Bandera gorriak kontrolatzeko zerrendan iruzur susmoaren alertaren bat antzematen den espedientearen goitik behera aztertzea, alertarik ba ote dagoen egiaztatzeko eta ezarri beharreko neurriak proposatzeko.
- Berariaz ezarritako iruzur salaketarako puntuan egiten diren iruzur salaketak jasotzea, aztertzea eta erantzutea, iruzurraren aurkako batzordeak ikertu ondoren.
- Iruzur edo ustelkeria kasuak hierarkiako nagusiari eta, behar denean, kide anitzeko organoari jakinaraztea, azter ditzaten.

5. PREBENTZIO NEURRIAK

5.1. Interes gatazkako egoerak prebenitzeko eta zuzentzeko prozedura orokorrak

Finantza Erregelamenduaren 61. artikulua ezartzen duenez, interes gatazka dago finantza eragileek eta aurrekontua gauzatzen zuzenean, zeharka eta modu partekatuan parte hartzen duten gainerako pertsonak, bai eta kudeaketan parte hartzen dutenek ere (prestaketa egintzak, auditoretza edo kontrola barne), beren eginkizunak inpartzialki eta objektiboki betetzeko konpromisoa hartzen dutenean, familia arrazoiengatik, arrazoi afektiboengatik, kidesun politiko edo nazionalagatik, interes ekonomikoagatik edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako beste edozein arrazoiengatik.

Interes gatazkan zerikusia izan dezaketen eragileak honako hauek dira:

- Kudeaketa, kontrol eta ordainketa lanak egiten dituzten enplegatu publikoak, eta eginkizun hauetako batzuk eskuordetu zaizkien beste agente batzuk.
- Onuradun pribatuak, bazkideak, kontratistak eta azpikontratatistak, baldin eta haien jarduerak funtsekin finantzatzen badira, eta beren interesen alde egin badezakete, baina EBren finantza interesen aurka, interes gatazkaren esparruan.

Interes gatazka hainbat motatakoa izan daiteke, gatazka eragingo lukeen egoera kontuan hartuta:

- ✓ Itxurazkoa: enplegatu publiko edo onuradun baten interes pribatuek bere eginkizunen edo betebeharren egikaritza objektiboa arriskuan jar dezaketenean, baina, azkenik, pertsonaren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi zehatzekiko (edo alderdi horietan izandako ondorio batekiko) lotura identifikagarri eta indibidualik aurkitzen ez denean.
- ✓ Potentziala: enplegatu publiko edo onuradun batek interes pribatuak dituenen eta interes horiek interes gatazka sor dezaketenean, etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu behar badituzte.
- ✓ Benetakoa: enplegatu publiko baten betebeharrak publikoaren eta interes pribatuen arteko gatazka dakar, edo enplegatu publikoak bere betebeharrak eta erantzukizun ofizialetan modu bidegabean eragin dezaketen interes pertsonalak dituenen. Onuradun baten kasuan, gatazka sortuko litzateke funtsen laguntza eskatzean hartutako betebeharren eta horien interes pribatuen artean, horiek modu bidegabean eragin baitezakete betebeharrak horiek betetzean.

Egoera horretan, **interes gatazka prebenitzeko** neurri hauek jarriko dira abian:

- A. Erakundeko langileei jakinaraztea interes gatazkaren modalitateak eta horiek saihesteko moduak.
- B. Prozeduretan parte hartzen dutenek interes gatazkarik ez dutela adierazten duen adierazpena betetzea (nolanahi ere, kontratazio organoaren/dirulaguntza ematen duen organoaren arduraduna, lizitazioen/oinarrien eta/edo deialdien dokumentuak idazten dituzten langileak, eskabideak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzen dituzten adituak, eskabideak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzeko batzordeetako kideak eta prozedurako

gainerako kide anitzeko organoak). Adierazpen mota horren eredua agiri honen I.A eranskinean dago.

- C. Behar den barne araudia zorrotz aplikatzea (estatukoa, autonomikoa, tokikoa), bereziki urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 53. artikulua, Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena, printzipio etikoei buruzkoa; Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua, abstentzioari buruzkoa; eta 19/2013 Legea, abenduaren 9koa, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeari eta gobernu onari buruzkoa.

Interes gatazka benetakoa edo potentziala egonez gero, prozedura honako hau izango da:

- A. Interes gatazka egoteak ekar lezakeen egoeraren berri ematea hierarkian gorago dagoenari, eta idatziz berretsiko du gatazka dagoela uste badu.
- B. Hierarkian gorago dagoenak bidezko erabakia hartzea, dena delako pertsonak gaiari buruzko jardura guztia bertan behera uzten duela zainduz, eta aplikatzekoa den zuzenbidearen arabera beste edozein neurri gehigarri hartu ahal izango du.
- C. Behar den barne araudia zorrotz aplikatzea (estatukoa, autonomikoa, tokikoa), bereziki Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 24. artikulua, errekusazioari buruzkoa, eta abenduaren 9ko 19/2013 Legea, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeari eta gobernu onari buruzkoa.

5.2. BEEP gauatzeko prozeduretan interes gatazken arriskuaren analisi sistematikorako prozedura

Araudi aplikagarria HFP/55/2023 Aginduan ezartzen da. Agindu horretan Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauatzan duten prozeduretan interes gatazkaren arriskua sistematikoki aztertze modua arautzen da, Estatuko 2023ko Aurrekontu Orokorrei buruzko abenduaren 23ko 31/2022 Legearen ehun eta hamabigarren xedapen gehigarria aplikatuz, oinarritzat hartuta Espainiako Zerga Administrazioiko Estatu Agentziaren data mining-eko tresna informatiko bat. Analisi sistematiko hori CoFFEE aplikazioaren bidez kudeatzen eta informatzen diren azpiproiektuei aplikatuko zaie.

Prozedura batean interes gatazkak izateko arriskua modu sistematikoan aztertzen denean, ondoren zehaztuko diren egitekoak (eta horien parekoak) egiten dituzten pertsona guztiak hartuko dira kontuan (eragiketa erabakitzaileak esaten zaie):

- a) Kontratuak: kontratazio prozeduretan (eskaintzen balorazioa, adjudikazio proposamena eta kontratuaren adjudikazioa) parte hartzen duten kide bakarreko kontratazio organoa eta kide anitzeko kontratazio organoko kideak, eta kontratazio organoari laguntzen dion kide anitzeko organoko kideak.
- b) Dirulaguntzak: dirulaguntzak emateko eskumena daukan organoa eta eskabideak baloratzeko fasean eta dirulaguntzak emateko ebazpena emateko fasean parte hartzen kide anitzeko organoetako kideak.

Eragiketa erabakitzaileek sinadura elektronikoa ezarri beharko diete interes gatazkarik ez dagoelako adierazpenak (IGEA; 1.C eranskina), prozeduran nortzuk ari diren jakin ondoren.

Interes gatazka egoteko arriskuaren analisia egiteko Minerva deritzon tresna informatikoa erabiliko da. Horren bidez aztertuko da ba ote dagoen zuzeneko zein zeharkako familia harremanik edo sozietate loturarik, eragiketa erabakitzaileen eta prozeduran ari direnen arteko interes gatazka ekar lezakeen interes pertsonala edo ekonomikoa sortzen duenik. Sozietate lotura batek interes gatazka sor dezake, baldin eta enpresaren egiazko titulartasuna, administratzaile edo zuzendari harremana edo bertako administrazio kontseiluko kidetza badakar.

Minerva aplikazioaren emaitzaren arabera, prozedura egokiak jarriko dira abian abstenitzeko, informazio gehiago biltzeko edo informazio gehiago eskatzeko, araudian ezartzen denarekin bat etorritik.

MINERVA APLIKAZIOAREKIN AZTERTZEKO PROZEDURA

1.- Eragiketa bakoitzaren arduradunek aztertuko dute interes gatazken arriskua eskaintzak edo eskaerak baloratu aurretik. Horretarako data mining-eko Minerva tresna informatikoa erabiliko dute. Eragiketaren arduraduna kontratazio organoa edo dirulaguntza emateko eskumena daukan organoa izango da. Kide anitzeko organoetan, ordezkariak Sektorre publikoaren araubide juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 19. artikulua aplikatuko zaio.

2.- Kudeaketa organoak (AFAn Aldundiaren Idazkaritza da) eragiketaren arduradunak identifikatuko ditu CoFFEE aplikazioan; aplikazioak kode bat sortuko du bakoitzarentzat. Gainera,

CoFFEE aplikazioak eragiketaren erreferentzia kodea ere sortuko du (EEK); eragiketaren arduradunak jasoko du.

3.- Minerva erabili: aplikazio hau eragiketa arduradunek erabil dezakete; horretarako IFZren bidez identifikatu beharko dira, ziurtagiri elektronikoaz baliatuz.

4.- Informazioa Minervan sartu: eragiketa arduradunek eragiketaren erreferentzia kodea sartu behar dute Minervan, bai eta prozeduretan ari direnei buruzko informazioa ere:

- a) Aztertuko diren pertsonen IFZk (eragiketa erabakitzailerak), izen-abizenekin.
- b) Prozedura bakoitzean lizitatu edo eskatzaile moldura parte hartzen duten pertsona fisiko zein juridikoen IFZak (fisikoen izen-abizenekin eta juridikoen sozietate izenarekin). Eskatzaile asko ez dauden dirulaguntzetan (100 eskaera baino gutxiago), eskaera guztiak aztertu beharko dira.

Gainera, eragiketaren arduradunak eragiketa erabakitzailerak bete eta sinatutako IGEAk kargatuko ditu CoFFEE aplikazioan.

5.- Minerva aplikazioaz datuak gurutzatuko dira eta, hurrengo egunean, analisiaren emaitzak eskuragarri izango ditu eragiketaren arduradunak. Hiru kasu gerta daitezke:

a) “Ez da antzeman bandera gorririk”: ez da detektatu interes gatazka egoteko arriskua agerian jartzen duen inguruabarririk; prozedurak aurrera egin dezake.

b) “Bandera gorriren bat antzeman da”: interes gatazka egoteko arriskua agerian jartzen duten inguruabarrak detektatu dira.

Minervaren emaitzan erabakitzaileraren IFZ eta beraren arriskukidearena (lizitatu edo eskatzailea) agertuko dira. Eragiketaren arduradunak bandera gorriaren berri emango die erabakitzailerari eta beraren hierarkiako nagusiari, erabakitzailerak abstenitu dadin.

c) “Bandera beltzen bat antzeman da”: ez dago informaziorik prozedurako parte-hartzailearen baten interes gatazkaren arriskuaz, ez baitago berari buruzko daturik. Horrek esan nahi du ez dela argitu pertsona juridiko eskatzailearen egiazko titulartasuna.

6.- Analisiaren emaitza Minervan gordeko da. Eragiketaren arduradunak jasoko du, eta horrek hauei bidaliko die:

- 1) Azpiproiektua kudeatzen duen organoari (AFAREN Idazkari Nagusia).
- 2) Interes gatazka egoteko arriskuaren analisisian kontuan izan diren pertsoneri, abstenitu daitezten, baldin eta interes gatazka gertatzen dela markatu bada bandera gorriarekin.

Nolanahi ere, eragiketaren arduradunak ziurtatu behar du analisiaren emaitzak CoFFEE aplikazioan erregistratuta geratzea. Gainera, emaitza kontratazioaren edo dirulaguntzen espedientean sartu behar da, hau da, Kontuhartzailatza eta Kontrol Zerbitzuari fiskalizatzeko bidali beharreko espedientean.

INTERES GATAZKA EGOTEKO ARRISKUA IDENTIFIKATZEN DENEAN (BANDERA GORRIA) APLIKATU BEHARREKO PROZEDURA

1.- Minervako bandera gorri baten berri jaso ondoren erabakitzailak bi egun balioduneko epealdia edukiko du abstenitzeko. Horren orde bestepertsona bat izendatuko da, eta horri ere interes gatazka egiteko arriskuaren analisisa aplikatuko zaio aurrean azaldu den prozedura berarekin.

2.- Bi egun balioduneko epealdian bandera gorria ezarri zaion pertsonak alegazio arrazoitua aurkeztu ahal izango dio hierarkiako nagusiari, esanez ez duela onartzen informazioa baliozkoa denik; ondorioz interes gatazkarik ez dagoelako adierazpena berretsi beharko du beste IGEA baten bidez, eta horretan ondo zehaztu beharko da nolakoa den egoera eta ez dagoela interes gatazkarik (1.D eredu).

Abstenitzen ez bada, eragiketaren arduradunak antzemandako arriskuri buruzko informazio gehiago eskatuko dio Minervari. Informazio gehigarri horretan arriskuak deskribatu baino ez dira egingo; ez da agertuko hirugarrenen izenik. Informazio hori erabakitzailaren hierarkiako nagusiari helaraziko zaio.

Eragiketaren arduradunak gertatutakoaren berri eman ahal izango dio Iruzuraren aurkako Batzordeari (Iruzur Arriskua Ebaluatzeko eta Kudeatzeko Taldea - IAEKT), bi egun balioduneko epealdian txosten batean adieraz dezan abstentzioa bidezkoa den ala ez eskura dagoen informazioaren arabera. Batzorde horrek txostena eskatu ahal izango dio EAKNko interes gatazken inguruko aholkularitzako unitate espezializatuari. Bi egun balioduneko epealdia edukiko du horretarako.

Minervak emandako informazio gehigarria, erabakitzailleak aurkeztutako alegazio arrazoitua eta IAEKTren txostena ikusita, erabakitzaillearen hierarkiako nagusiak ebazpen arrazoitua emango du:

- a) Bandera gorria ezarri zaion erabakitzailleak prozeduran parte hartzean onartzea.
- b) Bandera gorria ezarri zaion erabakitzaileri abstenitzeko agintzea.

Eragiketaren arduradunak alta eman behar dio CoFFEE aplikazioan dokumentazio guztiari: interes gatazkarik ez dagoelako alegazio arrazoitua; abstentzioaren inguruabarrak; Minervak emandako informazio osagarria; Iruzur Arriskua Ebaluatu eta Kudeatzeko Taldearen txostena; hierarkiako nagusiak hartutako erabakia. Horrela, auditoretzako agintari eskudunek auditoretzak egin ahal izango dituzte.

MINERVAN EGIAZKO TITULARTASUNAREN INFORMAZIOA EZ DAGOEN ENTITATEEKIN (BANDERA BELTZA) APLIKATU BEHARREKO PROZEDURA

- 1) Atzerriko enpresak: ZAEAk kasuan kasuko erakundeekin informazioa eskuratzeko hitzartutako protokoloa abiaraziko du (batez ere Notariotzaren Kontseilu Nagusiarekin hitzartutakoa). Informazioa ZAEAk gordeko du.
- 2) Oro har, Minervan ez badago enpresaren titulartasunei buruzko informaziorik eta bandera beltz batek hori adierazten badu: kontratazio organoek eta dirulaguntzak ematen dituzten organoek egiazko titulartasunei buruzko informazioa eskatuko diete prozeduretan parte hartzen dutenei, eta horiek eskaera jasotzen dutenetik bost egun baliodun igaro baino lehen eman behar dute informazio hori. Minerva aplikazioa erabiliz eragiketaren arduradunak berriz ere interes gatazka egoteko arriskua kontrolatuko du, lizitatzailera edo eskatzailea gabe kontratazio organoak edo dirulaguntzak ematen dituen organoak lortutako egiazko titularrak jarrita. Informazio hori epealdiaren barruan ematen ez duena parte hartzen ari den prozeduratik kanpo geratuko da. 2. apartatu honetan azaltzen den prozedura nahitaez agertu behar da kontratazio pleguetan eta dirulaguntzen araudian.

5.3. Iruzuraren aurkako konpromiso instituzionala

Arabako Foru Aldundiak iruzurraren aurkako konpromiso irmoa adierazten du, kasu honetan Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoak finantzatutako azpiproiektuen kudeaketara bideratua, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren esparruan.

Hori dela eta, dokumentu honen III. eranskinean iruzurraren aurkako adierazpen instituzionala sartu da, Arabako Foru Aldundiaren webgunean argitaratu dena; bertan adierazten da Aldundiak konpromisoa hartzen duela iruzurraren aurka borrokatzeko eta iruzurra prebenitzeko, erakundearen barruan iruzurrezko jardura oro gaitzesteko kultura sustatuko duela, iruzurraren prebentzioa eta detekzioa erraztuko duten prozedura eraginkorren garapena sustatuko duela, eta iruzurraren eragina zuzenduko duela, halakorik gertatuz gero.

5.4. Arabako Foru Aldundiko langileen etika eta jokabide kodea EBren funtsen kudeaketari dagokionez

Arabako Foru Aldundiak etika eta jokabide kodea prestatu du bere langileentzat. Horren bidez iruzurraren kontra borrokatzeko hartu duen konpromisoa eta horretarako daukan borondatea sendotu nahi ditu, erakundearen barruan iruzurrezko jardura oro gaitzesteko kultura egon dadin eta langileek etikarekin eta arduraz jardun dezaten, finantza kudeaketa onaren printzipioak aplikatuz. Kode etiko hori Arabako Foru Aldundiaren web atarian argitaratu da, eta dokumentu honen IV. eranskinean dago.

5.5. Prestakuntza ekintzak iruzurraren aurkako borrokan

BEMtik datozen funtsen kudeaketan inplikaturako Arabako Foru Aldundiko langileek laguntza emango dute iruzurraren, ustelkeriaren eta interes gatazkaren aurkako borrokaekin zerikusia duten prestakuntza ekintzetan, baldin eta, horretarako, Agintaritzaren Arduradunak edo BEEPeko kide guztien erakunde erabakitzaileek ematen badituzte.

Bestalde, AFAn funtsak koordinatzen dituen unitateak (Europako Gaietarako Zerbitzua), erakundearen BEMeko funtsekin lotutako iruzurraren aurkako neurrien plana bultzatzeaz arduratzen denak, iruzurraren prebentzioari, detekzioari, zuzenketari eta jazarpenari buruzko jarraibideak emango dizkie BEEPek finantzaturako azpiproiektuak kudeatzen dituzten unitate guztiei. Era berean, informazio bilerak eta lantaldeak antolatuko dira, gai horri buruzko ezagutzak eskuratzea eta transferitzea sustatzeko.

5.6. BEMek finantzaturako AFAn azpiproiektuetako iruzur arriskua ebaluatzea

BEEP kudeatzeko Agindua 6.5.c artikuluan xedatzen duenez, iruzurraren aurkako neurrien plana prestatzen denean, kontuan eduki behar da "...iruzurraren arriskuaren, inpaktuaren eta arrisku

probabilitatearen ebaluazioa egitea Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko funtsezko prozesuetan, eta aldizkako berrikuspena egitea, bi urtean behin edo urtero, kasuan kasukoa iruzur arriskuaren arabera, eta betiere prozeduretan edo langileetan iruzur kasuren bat edo aldaketa esanguratsuren bat detektatzen bada”. AFAk behar diren ebaluazioak egingo ditu Iruzuraren aurkako Koordinazioko Zerbitzu Nazionalak “Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko iruzurraren aurkako neurrien gida”n emandako jarraibideen arabera. Beraz, ebaluazioan iruzur arriskua, interes gatazkak eta finantzaketa bikoitza ere aztertuko dira (horiek BEMen Erregelamenduan ere aipatzen dira).

Erabiliko den metodologiaren oinarria Europar Batzordeak (DG REGIO) dokumentu honetan ezarritakoa izango da: Iruzur arriskuaren ebaluazioa eta iruzurraren aurkako neurri eraginkor eta proportzionatuak EGESIF_14-0021-00; 16/06/2014 (Guidance Note of fraud risk assesment for 2014-2020).

Ebaluazio horien aurrekari gisa, zenbait ebaluazio egin dira urtero 2014-2020 aldian EGEFek kofinantzatutako AFaren proiektuen esparruan, eta horien emaitza beti izan da iruzur arrisku txikia dagoela.

Iruzur, ustelkeria, interes gatazka eta finantzaketa bikoitzaren arriskuaren autoebaluazioak AFaren Iruzur Arriskua Ebaluatu eta Kudeatzeko Taldean (IAEKT) egingo dira. Plan honen 4. apartatuan zehazten da nola egingo diren. Finantzatzen diren jarduketak gauzatzeko egiten diren prozedurak ebaluatuko dira:

- Kontratazio prozedurak.
- Dirulaguntza prozedurak.

Arrisku matrizea erabiliko da aztertzen den prozedura bakoitzean iruzurra, ustelkeria, interes gatazka eta finantzaketa bikoitza gertatzeko arriskuak identifikatzeko. Arrisku bakoitzerako zenbait adierazle ezartzen dira; horien bitartez bi gauza aztertuko dira: arriskua gertatzeko probabilitatea eta arriskua gertatzeak dakarren ondorioa. Balorazioaren emaitza adierazlearen arabera arrisku gordina da. Bigarren fasean zehaztuko da zer egin dezakeen Aldundiak detektatutako arrisku gordina moteltzeko. Ondoren arrisku gordinak ekar dezakeen ondorioa ebaluatuko da eta adierazleari dagokion arrisku garbia zehaztuko da.

Horrela kalkulaturako arrisku garbiaren puntuazioa (arrisku bakoitzeko zein arrisku adierazle bakoitzeko) erreferentziatzat hartu beharko du erakundeak kasuan kasuko iruzurra edo irregulartasuna prebenitzeko eta, kasu horretan, ekintza plana ezartzeko kontrolen kopurua gehitzeko edo kontrolen intentsitatea areagotzeko.

Beraz, erakundeak kontrol gehigarriak (ekintza plana) ezarri beharko ditu hurrengo zutabeetan kalkulaturako arrisku garbiaren guztirako puntuazioaren arabera, arau hauei jarraituz:

- Guztirako arrisku garbia baxua bada (onargarria), printzipioz ez dira ezarri beharko kontrol gehiago, erakundeak behar direla erabaki ezean.
- Guztirako arrisku garbia ertaina bada (nabarmena), aplikatu beharreko kontrol eta neurri gehigarriak ezarri beharko dira, eta zehaztu beharko da zein izango den unitate/pertsona arduraduna eta zer epealdi dagoen haiek abian jartzeko (urtebete igaro baino lehen izan behar da).
- Guztirako arrisku garbia altua bada (larria), aplikatu beharreko kontrol eta neurri gehigarriak ezarri beharko dira, eta zehaztu beharko da zein izango den unitate/pertsona arduraduna eta zer epealdi dagoen haiek abian jartzeko. Guztirako arrisku garbia altua bada, berehala esku hartu beharko da; beraz, aplikatu beharreko kontrol eta neurri gehigarriak ahalik azkarren ezarri behar dira.

Ebaluazioaren aldizkako berrikuspena arau hauek kontuan hartuz egingo da:

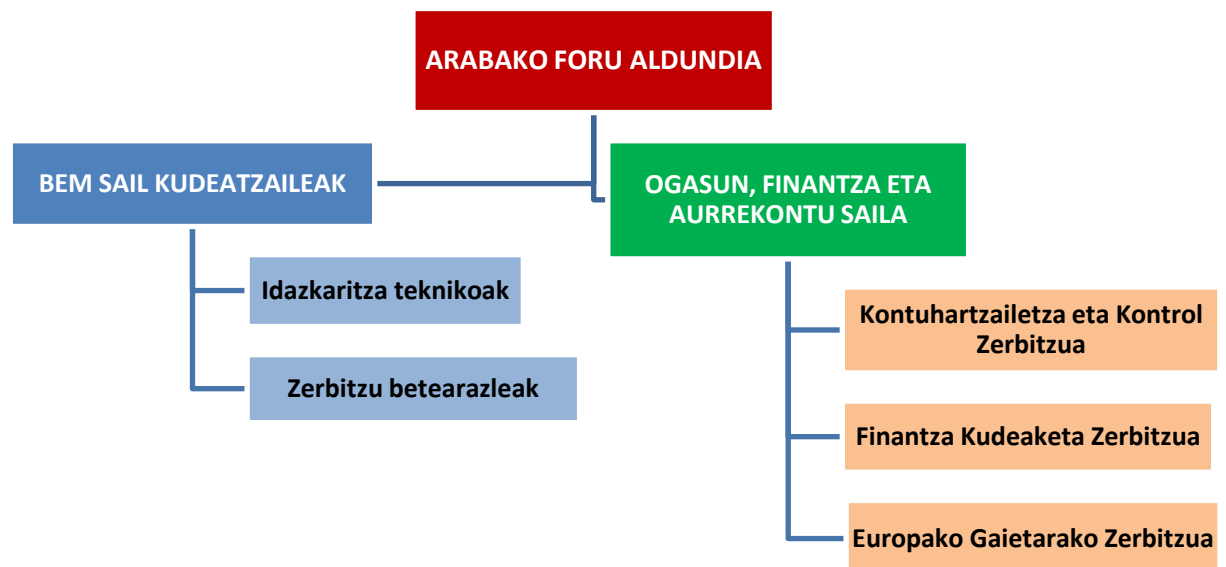
- Guztirako arrisku garbia onargarria bada, aldizkako berrebaluazioa erakundeak ezartzen duenaren arabera egingo da. Arau orokorra urtero berrebaluatzea izan daiteke, baina, hala ere, bi urtez behin egin liteke, baldin eta identifikaturako arriskuaren maila oso baxua bada eta aurreko urtean ez bada azalerratu iruzurrik, ustelkeriarik, interes gatazkari ez finantzaketa bikoitzik.
- Guztirako arrisku garbia nabarmena edo larria bada, kontrol eta neurri gehigarriak ezartzeko epealdia igarotakoan egingo da berrebaluazioa. Arrisku garbia larria izanez gero, berrebaluazioa berehala egin behar da, ahalik azkarren.

AFaren BEEPe azpi proiektuetako iruzur arriskuaren, iruzurraren eraginaren eta iruzur arriskuaren probabilitatearen lehen ebaluazioa 2023ko lehen hiruhilekoan egin da, eta emaitza izan da arrisku objektiboa BAXUA dela. Horrenbestez, iruzur arriskuaren ebaluazioa bi urtez behin egingo da, eta horren arabera hurrengoa 2025. urtean egingo da, baldin eta bien bitartean

iruzurrik, ustelkeriarik, interes gatazkarik edo finantzaketa bikoitzik detektatzen ez bada eta erakundearen prozeduretan edo plantillan aldaketa handirik gertatzen ez bada.

5.7. Kudeaketa, kontrol eta ordainketarako funtzioak bereizteko printzipioa

BEMek finantzatutako azpiproiektuak gauzatzeko fase guztietan, kudeaketa, kontrol eta ordainketa funtzioak bereizteko printzipioa errespetatuko da, eta funtzioen eta erantzukizunen banaketa argia eta berezia egingo da, honela:

Kudeaketarekin lotutako funtzioak: AFAk finantzatutako/kofinantzatutako azpiproiektuen diseinua, exekuzioa (kontratazioa) eta jarraipena azpiproiektu horien ardura daukan BEMen sail kudeatzaileak egingo du. Sailen barruan idazkaritza teknikoak daude, espedienteen administrazio eta kontabilitate izapidetzeaz arduratzen direnak, eta zerbitzu betearazleak ere bai, jarduerak gauzatzeko eta horien jarraipena egiteaz arduratzen direnak.

Lehen mailako barruko kontrolarekin lotutako funtzioak: lehen mailako kontrol funtzioak unitate hauetan egingo dira:

- Europako Gaietarako Zerbitzua; Kontuhartzailtza eta Kontrol Zerbitzuko burua aholkulari ariko da: iruzurraren aurkako neurrien plana egingo du, eta gero plana sustatzeko, betetzeko, hedatzeko eta eguneratzeko ardura edukiko du. Gainera, plan horren

jarraipena, eta BEMek finantzatzen dituen jarduketetako interes gatazken eta iruzur susmoen tratamendua eta iruzur arriskuaren ebaluazioa Iruzur Arriskua Ebaluatu eta Kudeatzeko Taldearen (IAEKT) egitekoak izango dira.

Orobat, Europako Gaietarako Zerbitzuak NGEU funtsez finantzatzen diren azpiproiektuei eragiten dieten kudeaketa printzipioak betetzea bultzatuko du, eta horretarako jarraibideak eta eskuliburuak banatuko ditu BEEPen esparruko azpiproiektuak egiten dituzten unitateetan eta aholkularitza espezializatuko zerbitzua eskainiko du. Finantzatzen diren azpiproiektuak kudeatzeko eta kontrolatzeko sistema garatzen eta betetzen lagunduko du, eta horretarako bilera informatiboak antolatuko ditu behar diren unitateekin, kudeaketa nola egin behar den jakinarazteko eta NGEU funtsak lortzeko jarduketak koordinatzeko. Gainera, erakundeak lortzen dituen Europako baliabide guztiei buruzko informazioa bilduko du, jarduketetarako finantzaketa bikoitza eskuratzeko arriskua ahalik txikiena izan dadin.

Azkenik, finantzatzen diren azpiproiektuak gauzatzeko faseko lanak kontrolatuko ditu eta haien jarraipena egingo du, AFaren azpiproiektuei BEMen laguntza ordaintzeko ezarritako zedarriak eta helburuak ez lortzeko arriskua ahalik txikiena izan dadin.

- BEMek finantzatzen dituen azpiproiektuak egiten dituzten unitateak: unitate horiek ezarritako legezko baldintzak, helburuak eta finantza kudeaketa onerako betekizunak betez egingo dituzte azpiproiektuak. Gainera, zedarriak eta helburuak bete behar dituzte eta jarduketan jarraipenerako behar diren informazio fisikoa eta kontabilitateko informazioa eman behar dituzte. Informazio horiek CoFFEE aplikazioan bilduko dira, eta AFaren organo kudeatzaileak sinatuko dituen txostenak egiteko erabiliko dira.

Bigarren mailako barruko kontrolarekin lotutako funtzioak: Kontuhartzailletza eta Kontrol Zerbitzua (Ogasun, Finantza eta Aurrekontu Saila) arduratzen da Arabako Foru Aldundiak bere eginkizunak betetzeko egiten dituen gastu guztien aurreko kontrol ekonomiko-fiskalaz, eta, beraz, BEMk kofinantzatutako gastuenaz ere bai. Beraz, beraren xedea da kofinantzatzen diren jarduketetan behar diren Batasuneko, estatuko eta erkidegoko arauak betetzea. Hain zuzen ere, Arabako Lurralde Historikoko foru sektore publikoko erakundeen jarduera ekonomikoak fiskalizatzen ditu, aplikatzen zaizkien xedapenetan ezartzen dena betetzen dela bermatzeko.

Aurreko fiskalizazioa gastuaren maila guztietan egiten da: baimena, adjudikazioa, ordaintzeko proposamena, ordaintzaren justifikazioa (eginez gero). Era berean, bandera gorri buruzko prozedura eta interes gatazka prebenitzeko prozedura txertatu dira aurretiazko esku hartzearen prozeduran.

Ordaintzarekin lotutako eginkizunak: Finantza Kudeaketako Zerbitzua (Ogasun, Finantza eta Aurrekontu Saila) arduratzen da AFAk egindako eragiketen ordaintzak ordaintzeaz, eta, beraz, BEMek finantzatutako azpi proiektuetan inplikaturako eragileei egin beharreko ordaintzen arduraduna da. Era berean, AFAk egiten dituen eragiketa guztien banku laburpenak gordetzeaz arduratzen da, eta, beraz, ordaintzen arloan kontu ikuskaritzaren pista egokia bermatzeaz ere arduratzen da, baita agintari nazionalak, Batzordeak edo Europako Kontu Auzitegiak balizko kontrol baterako banku dokumentazioa xedatzeaz ere.

6. DETEKZIO NEURRIAK

6.1. Bandera gorriak

“Bandera gorri” gisa definitzen da balizko iruzur edo ustelkeria kasu baten aurrean alerta adierazle bat. Bandera gorria izateak ez du nahitaez esan nahi iruzurra dagoenik, baina adierazten du jarduketa jakin bat aztertu egin behar dela iruzur potentzial bat baztertzeko edo baieztatzeko. Hori dela eta, bandera gorri gisa definitutako egoeraren bat hautemateak berekin ekarriko du inplikaturako kontratazio prozedura edo espedientea berehala etetea, eta azterketa sakon bat egingo da iruzur zantzua susmoa den ala ez argitzeko.

BEMetik datozen funtsen bidez finantzatutako/kofinantzatutako kontratazio/deialdi bakoitzean, dokumentu honen II. eranskinean (kontratuak, dirulaguntzak, kontratu txikiak, hitzarmenak) jasotako check list-a beteko da, eta Esku hartze eta Kontrol Zerbitzuak alde aurretik fiskalizatu beharko du espedientearen gainerakoarekin batera.

Fiskalizazioan eskumena duen unitateak identifikatzen badu espedientea bandera gorrien metodologiaren arabera ezarritako kontrol zerrendan tipifikaturako zantzu baten edo batzuen eraginpean dagoela, honela jardungo da:

- a. Dokumentuen izapidetzea eten egingo da alderdi horri konponbidea topatu arte. Horretarako, eragozpena/ukoa emango da, eta etendura horrek fiskalizatu beharreko faseetako edozeini eragingo dio.

- b. Fiskalizatzaileak Sailari bidaliko dizkio fiskalizazioa gainditu ez duten proposamen fasean dauden dokumentuak, aurreko paragrafoan adierazitako eragozpen txostenarekin edo baztertze agiriarekin batera.
- c. Sailak dokumentazioa eta eragozpen edo uko arrazoiak jasoko ditu, eta, beraz, dokumentua izapidetzen has daiteke berriro, akatsa zuzenduz, izapidetzean atzera eginez, edo alegazio txostena aurkeztuz. Kasu horretan, fiskalizatutako unitateak alegaziorik egiten badu, alegazio horiek eragozpena emandako Kontuhartzaitza Zerbitzuari bidaliko zaizkio, eta horrek Iruzur Arriskua Ebaluatu eta Kudeatzeko Taldera (IAEKT) bidaliko du, zeinak gai honetan loteslea izango den txostena egingo baitu.

Prozedura hau amaitzeko:

- ✚ Alegazioak onartzen badira, kontratazio prozedurarekin jarraituko da, espedientearen IAEKTen txostena sartuta. Hala ere, administrazio irregulartasunak daudela ondorioztatuko balitz, zuzendu egin beharko lirateke.
- ✚ Iruzurraren susmoak mantentzen badira, espedientearen izapidetzea geldiarazi egingo da. IAEKTe hautemandako iruzur kasuaren zuzenketa, jazarpen eta jarraipen prozedurarekin jarraituko du.

6.2. Iruzur salaketan postontzia eta iruzur susmoen jakinarazpena

Iruzurra edo irregulartasuna izan daitezkeen gertakariei buruzko informazio garrantzitsua agintari eskudunei helaraztea errazteko, eta informazio horren harrera zentralizatu eta koordinatzeko, eta ondoren dagokion organoari aztertze eta bidaltzeko, Arabako Foru Aldundiak bide espezifiko bat jarri du abian iruzur susmoak jakinarazteko, Arabako Foru Aldundiak BEEParen esparruan Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoak finantzatutako edo kofinantzatutako jardueren testuinguruan.

Ingurumari horretan, gertaeren berri Administrazioari eman nahi dioten pertsonak, agintari eskudunek egitate horiek ikertzeko edo egiaztatze beharrezko jarduketak egin ditzaten, eta, hala badagokio, kasu bakoitzean bidezko diren erantzukizunak eskatzeko legez ezarritako prozedurak izapide ditzaten, egitate horien berri eman diezaiokete Arabako Foru Aldundiari, honako bide hauen bidez (salaketak nominalak edo anonimoak izan daitezke):

Norberaren izena emanaz egiten diren salaketa nominalak non aurkeztu ahal diren:

Erregistro Orokorrean (norbera agertuz). Probintzia plaza, 5, 01001 Gasteiz.

Erregistro elektronikoa (telematikoa). AFAREN egoitza elektronikoa (kexuen eta iradokizunen postontzia).

Salaketa **norberaren izena eman gabe** egiteko (anonimoa), mezu bat bidali posta elektronikoz helbide honetara: asuntoseuropeos2@araba.eus.

Nolanahi ere, Arabako Foru Aldundiko langileek isilpean gorde beharko dute prozedura honetan xedatutakoaren ondorioz ezagutzen duten edozein informazio, eta informazio hori ezin izango dute erabili prozedura honetan ezarritakoez bestelako helburuetarako.

Salaketan jasotako informazioak gertakarien deskribapen ahalik eta zehatzena eta xehatuena izan behar du, eta komunikatutako egitateak egiaztatzea errazten duen edozein dokumentu edo froga elementu aurkeztu beharko da.

Berariaz adierazten ez badu, Arabako Foru Aldundiak salaketaren erregistroaren berrespena, ikerketaren kariaz ateratako ondorioak eta, beharrezkoa izanez gero, informazioa zabaltzeko eskaerak bidaliko ditu bidaltzailearen posta kontura.

Europako Gaietarako Zerbitzuak jasoko ditu salaketak, iruzur arriskua ebaluatzeko eta kudeatzeko taldeko (IAEKT) idazkari gisa. Jaso ondoren, prozedura honi jarraituko zaio:

- a. Salaketaren kodifikazioa, honako kodifikazio egitura honen arabera: uuuu/DF999; “uuuu” salaketaren sarrera urtea da, eta “999” salaketaren sekuentzia zenbaki korrelatiboa urtean, “001”etik hasita.
- b. Aurkeztutako salaketaren ardura duen IAEKT azpitaldeko gainerako kideei bidaltzea, eta, hala badagokio, horri erantsitako informazioa. Salaketak ebaluatzeko azpitaldea IAEKTen barruan sortutako azpitaldea da, lehenik eta behin iruzur salaketari eta haren alde aurreko kalifikazioari buruzko irizpena emateko. Europako Gaietarako Zerbitzuko Burutzak, Esku hartze Zerbitzuko Burutzak eta salaketa dagokion saileko pertsona batek osatzen dute.
- c. Interesdunari jakinaraztea salaketa izapidetzen hasi dela.
- d. Salaketak ebaluatzeko azpitaldea biltzeko deialdia, aurkeztutako salaketa aztertzeko.

Azpitaldea honako alderdi hauek aztertzeko bilduko da:

- a. Salaketa AFaren Europako funtsek finantzaturako jarduketan barruan sartzen den aztertuko du, bai eta ondorengo ikerketa bat egiteko nahikoa euskarri duen edo prozedurarekin jarraitzeko behar besteko sendotasunik ez duen.
- b. Prozedurarekin jarraitu ahal izateko salatzaileari informazio gehiago eskatu behar zaion ala ez erabakiko du, eta prozedura etenda gera daiteke informazio hori lortu arte.
- c. Eman beharreko urratsak, lortu beharreko informazioa eta txosten bat egin ahal izateko kontaktatu beharreko pertsonak ezarriko ditu.
- d. Iruzurraren susmoaren ebidentzia nahikorik dagoen erabakiko du IAEKTI helarazteko, eta hari akta arrazoitua bidaliko zaio.

Espedientea honela amaitu ahalko da:

- ✚ Salaketak ez du zerikusirik Europako funtsek finantzaturako jarduerekin; kasu horretan, salaketa ukitutako unitate organikora edo, hala badagokio, Ikuskaritza Fiskaleko Zerbitzura bidaliko da.
- ✚ Salaketak ez du behar besteko sendotasunik edo justifikaziorik ikerketa egiteko; beraz, artxibatutzat joko da.
- ✚ Eskuragarri dagoen informazioa bildu ondoren, ondorioztatzen da ez dagoela iruzurraren zantzu nahikorik, eta hori txosten batean jasoko da. Hala ere, administrazio irregulartasunak daudela ondorioztatuko balitz, irregulartasun horien berri emango litzaieke eragindako organoei.
- ✚ Nahikoa zantzu daude iruzurra egon dela pentsatzeko; kasu horretan, IAEKTI jakinaraziko zaio, eskura dagoen informazio guztia duen akta arrazoitu baten bidez, eta horrek antzemandako iruzurra zuzentzeko, jazartzeko eta jarraipena egiteko prozedurak aplikatzen jarraituko du.

Nolanahi ere, espedientearen ondorioak salatzaileari eta eragindako organo guztiei jakinaraziko zaizkie.

Salaketak zuzenean egin daitezke iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionalean, zerbitzu horrek horretarako prestatutako kanalaren bidez:

<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-ES/snca/Paginas/ComunicacionSNCA.aspx>

Bertan zehazten den prozedurari jarraituz

7. IRUZUR KASUEN EDO IRUZUR SUSMO ARRAZOIDUNA DAGOEN KASUEN NEURRI ZUZENTZAILEAK, JAZARPEN NEURRIAK ETA JARRAIPEN NEURRIAK

BEMen azpiproiektu batean iruzur susmo arrazoiduna antzemanaz gero, honako neurri zuzentzaile hauek ezarriko dira:

- a) Prozedura etetea eta, behar denean, hirugarrenei (entitate fisikoak zein juridikoak edo nortasun juridikorik gabeko entitateak, publikoak zein pribatuak, erakundearekin harremanak dauzkatenak aurrekontuko zein aurrekontutik kanpoko eragiketen ondorioz eta eragiketa horiek direla eta aldeko betebeharrak dauzkatenak edo ordainketak jaso behar dituztenak) egin beharreko ordainketak etetea edo moztea estatuko, erkidegoko edo toki erakundeko araudiarekin bat etorritz, funtsen kudeaketarako erabili den negozio juridikoaren arabera. Etendura Iruzur Arriskua Ebaluatu eta Kudeatzeko Taldeak jakinaraziko die iruzurra gertatu delako susmoa dagoen prozeduran parte duten erakundeei.
- b) Iruzurra gertatu delako susmoa dagoen jardueraren eraginpean egon litezkeen azpiproiektu edo ekintza ildo guztiak aztertzea, bai eta horiekin lotutako dokumentazio osoa ere. BEMek finantzatutako edo finantzatuko dituen azpiproiekturen bat iruzurra gertatu delako susmoa dagoen jarduerarekin lotuta badago, bertan behera utziko da.
- c) Ahalik azkarren ustezko iruzurraren edo iruzur susmo arrazoidunaren berri ematea Iruzurraren aurkako Koordinazioko Zerbitzu Nazionalari (IAKZN), Iruzurraren aurka Borrokatzeko Europako Bulegoari (IABEB), fiskaltzari eta epaitegi eskudunei, erakunde interesdunak diren aldetik, eta erakunde betearazleari eta organo kudeatzaileari, parte duten erakundeak diren aldetik:
 - Egindako egitateak eta hartutako neurriak jakinaraztea jarduketak betearaztea agindu dion erakunde erabakitzaleari edo erakunde betearazleari; kasu horretan, erakunde erabakitzaleari jakinaraziko dizkio, eta hark jakinaraziko dio gaia agintaritza arduradunari. Agintaritza arduradunak egokitzat jotzen duen informazio gehigarria eskatu ahal izango du, jarraipena egiteko eta kontrol agintaritzari jakinarazteko.
 - Behar denean, gertatutako salatzea agintaritza eskudunei, AIKZNri, balora dezan eta IABEBi jakinarazteko.
 - Erantzukizunak argitzeko edo diziiplina espedientea irekitzeko informazio erreserbatua hastea.

- Behar denean, gertatutakoa salatzea fiskaltzari eta auzitegi eskudunei; horretarako, zerbitzu juridikoek kasua auzitara eramatearen aldeko txosten juridikoa egingo dute.
- d) Barruko kontrol sistemak sendotzea; horretarako, prozedurak egiaztatze eta kontrolatzeko neurri zuzentzaile gehigarriak jarriko dira abian, antzemandako iruzur arrisku berriari aurre egiteko.

8. IRUZURREZ GASTATUTAKO FUNTSAK BERRESKURATZEKO PROZEDURA

Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoak finantzatutako azpiproiektu batean iruzurra dagoela egiaztatzen denean, iruzurrez gastatutako funtsak berreskuratzeko prozedura hasiko da, Mekanismo horren Agintaritza Arduradunak zehazten duen metodologiaren arabera.

Arabako Foru Aldundiak hirugarren onuradunen funts horiek berreskuratu beharko balitu, itzulketa espedienteak abiaraziko lirateke AFAn horretarako diseinatutako prozedurekin bat etorritik.

9. IRUZURRAREN AURKAKO NEURRIEN PLANEKO PROZESUAK BERRIKUSTEKO PROZEDURAK

iruzurraren aurkako neurrien planeko prozedura bi urtez behin berrikusiko dira gutxienez, hau da, 2023an eta 2025ean. Gainera, prozedurak berrikusiko dira kudeaketan edo araudi aplikagarrian egiten den aldaketaren baten ondorioz beharrezkoa denean.

Nolanahi ere, urtero/bi urtean behin egingo den iruzur arriskuaren ebaluazioan lortutako emaitzak ikusita, eta antzemandako arrisku maila kontuan hartuta, indarrean dauden prozedurak berrikusteko beharra aztertuko da. Berrikuspen hori nahitaezkoa izango da detektatutako arrisku maila ertaina/handia bada, eta kontrol mekanismoak eta neurri zuzentzaileak indartu beharko dira.

Eguneratzea denboraz eta zenbakiz ordenatutako bertsio sistema baten bidez egingo da, aldaketak detektatzeko eta indarrean dagoen bertsioa edukitzeko aukera emango duen segida kronologiko bat egon dadin.

I.A ERANSKINA. INTERES GATAZKARIK EZ DAGOELA DIOEN ADIERAZPENAREN EREDUA (IGEA)

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza:

Goian aipatutako kontratazioaren/dirulaguntzaren prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko, behean sinatzen dutenek, espedientea prestatzeko eta izapidetzeko prozesuan parte hartu duten aldetik, honako hau adierazten dute:

Lehenengoa. Honako informazio hauen berri dute:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Araudiaren (EBren finantza araudia) 61.3 artikulua "Interes gatazka" honako hau ezartzen du: "interes gatazka egongo da eginkizunen egikaritze inpartziala eta objektiboa arriskuan jartzen denean familia, afektibitate, kidesun politiko edo nazionalen arrazoiengatik, interes ekonomikoko arrazoiengatik edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako edozein arrazoiengatik".
2. Sektore Publikoko Kontratuari buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua (Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes gatazken prebentzioa) helburua da lehia ez desitxuratzeko, prozeduraren gardentasuna bermatzea eta hautagai eta lizitatuak guztiei tratu berdintasuna bermatzea.
3. Sektore Publikoaren Araubide Juridikoari buruzko urriaren 1eko 40/2015 Legearen "Abstenitzea" 23. artikulua ezartzen duenez, prozeduran ez dute esku hartu behar "Administrazioetako agintari edo langileek, hurrengo zenbakian aipaturiko egoeretakoren batean daudenean", hauek izanik:
 - a) Baldin eta interes pertsonala badu kasuan kasuko gaien edo gai horretako ebazpenak eragin diezaioketen beste batean; sozietate edo erakunde interesdun bateko administratzaile bada, edo interesdunen batekin ebatzi gabeko auziren bat badu.
 - b) Ezkontza lotura edo antzeko egitatezko egoera izatea, eta ahaidetasuna izatea, laugarren gradurainoko odolkidetasunezkoa edo bigarren gradurainoko ezkontza ahaidetasunezkoa, interesdunetako edozeinekin, entitate edo sozietate interesdunen bateko administratzaileekin, bai eta prozeduran esku hartzen duten aholkulari, legezko ordezkari

edo mandatariekin ere, edo haien bulego berekoa izatea edo haiekin elkartuta egotea aholkularitza, ordezkaritza edo mandataritzarako.

- c) Aurreko apartatuan aipaturiko pertsonaren batekin adiskidetasun estua edo ageriko etsaitasuna edukitzea.
- d) Kasuan kasuko prozeduran aditu edo lekuko gisa parte hartu izana.
- e) Gaian zuzeneko interesa duen pertsona fisiko edo juridikoren batekin zerbitzu harremana izatea edo pertsona horri, azken bi urteetan, zerbitzu profesionalak eskaini izana, edozein motatakoak eta edozein baldintza eta tokitan.

Bigarrena. Ez daude EBko Finantza Erregelamenduaren 61.3 artikuluan adierazitako interes gatazkatzat jo daitezkeen egoeretako batean, eta ez daukate EBren Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23.2 artikuluan arautzen diren abstentzio kausarik, lizitazio prozedurari edo dirulaguntza emateko prozedurari eragin diezaiokeenik.

Hirugarrena. Konpromisoa hartzen dute luzamendurik gabe jakinarazteko kontratazio organoari / ebaluazio batzordeari egoera hori eragiten duen edo eragin dezakeen edozein interes gatazka edo abstentzio kausa.

Laugarrena. Badakite ezen, interes gatazkarik ez dagoela adierazten bada eta hori faltsua dela frogatzen bada, horrek aplikatu beharreko araudian ezartzen diren diziplina, administrazio eta justizia ondorioak sortuko dituela.

(Data eta sinadura, izen osoa eta NAN).

I.B ERANSKINA. ADMINISTRAZIO PUBLIKOKOAK EZ DIREN LANGILEEK INTERES GATAZKARIK EZ DAGOELA ADIERAZTEKO EREDUA (IGEA)

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza:

Goian aipatutako prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko, behean sinatzen duenak, erreferentziako espedientearen onuradun, esleipendun edo parte hartzaile gisa, honako hau adierazten du:

Lehenengoa. Honako hauen berri dauka:

1. Interes gatazka sor dezakete BEMeko funtsekin finantzatutako jardunak egiten dituzten onuradun pribatu, bazkide, kontratista edo azpikontrastek, baldin eta beren interesen alde jarduten badute, baina EBren finantza interesen aurka, interes gatazka baten esparruan.
2. Interes gatazka eragingo lukeen egoera kontuan hartuta, honako hauek bereiz daitezke:
 - a. **Itxurazko interes gatazka:** Onuradun, bazkide, kontratista edo azpikontrastista baten interes pribatuek beren eginkizunen edo betebeharren egikaritzara objektiboan arriskuan jar dezaketenean sortzen da baina, azkenik, pertsonaren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi zehatzekiko (edo alderdi horietan izandako ondorio batekiko) lotura identifikagarri eta indibidualik aurkitzen ez denean.
 - b. **Interes gatazka potentziala:** Onuradun, bazkide, kontratista edo azpikontrastista batek interes pribatuak dituenean gertatzen da, eta interes horiek interes gatazka sor dezaketenean, etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu behar badituzte.
 - c. **Egiazko interes gatazka:** funtsen laguntza eskatzean hartutako betebeharren eta horien interes pribatuen arteko gatazka, horiek bidegabe eragina dutenean betebeharrak horiek betetzean.

Bigarrena. Ez dago lehenengo apartatuan azaldutako egoera batean ere.

Hirugarrena. Hitzematen du Arabako Foru Aldundiari lehenbailehen jakinaraziko diola lehenengo apartatuan deskribatuta dagoen edozein interes gatazka.

Laugarrena. Badaki interes gatazkarik ez dagoelako adierazpen bat gezurrezkoa dela frogatuz gero, horrek bidegabeko kobrantza itzultzeko espediente bat hastea ekar dezakeela eta aplikatzekoa den araudian ezarritako administrazio eta/edo epailetza ondorioak ekarriko dituela.

Eta jasota gera dadin, adierazpen hau sinatzen du.

(Data eta sinadura, izen osoa eta NAN).

I.C ERANSKINA. INTERES GATAZKARIK EZ DAGOELAKO ADIERAZPENAREN EREDUA (IGEA)

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza:

Goian aipatutako kontratazioaren/dirulaguntzaren prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko, behean sinatzen dutenek, espedientea prestatzeko eta izapidetzeko prozesuan parte hartu duten aldetik, honako hau adierazten dute:

Lehenengoa. Honako hauen berri daukate:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamendua (EBren Finantza Erregelamendua) 61.3 artikuluan («Interes gatazka») ezartzen duenez, «interes gatazka egongo da funtzioen egikaritze inpartziala eta objektiboa arriskuan jartzen denean familia arrazoiengatik, arrazoi afektiboengatik, kidesun politiko edo nazionalengatik, interes ekonomikoengatik edo interes pertsonaleko zuzeneko nahiz zeharkako edozein arrazoiengatik.
2. Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legeak, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB zuzentarauen transposizioa egiten duenak, honela zehazten du zer den interes gatazka 64. artikuluan (“Iruzurraren aurkako borroka eta interes gatazken prebentzioa”): «kontratazio organoarentzat lan egiten duten eta aldi berean lizitazio prozeduran parte-hartze bat izan dezaketen edo haren emaitzan eragina izan dezaketen langileen edozein egoera, lizitazio prozeduraren testuinguruan haien inpartzialtasuna edo independentzia itxura batean zalantzatan jar dezakeena interes finantzario, ekonomiko edo pertsonala zuzenean edo zeharka izateagatik».
3. Estatuko 2023ko Aurrekontu Orokorrei buruzko abenduaren 23ko 31/2022 Legearen ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 3. apartatuan honako hau ezartzen da: «Interes gatazka izateko arriskuaren analisi sistematiko eta automatizatua kontratuak adjudikatzeko edo dirulaguntzak emateko prozeduretan banaka edo kide anitzeko organo batean parte hartzen duten erakunde erabakitzailerik, betearazle edo instrumentalen zerbitzura lan egiten duten enplegu publikoei eta gainerako langileei aplikatuko zaie».
4. Aipatutako ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 4. apartatuak honako hau ezartzen du:
 - «Tresna informatikoaren bidez aztertuko da ba ote dagoen zuzeneko zein zeharkako familia harremanik edo sozietate loturarik, eragiketa erabakitzailerik eta prozeduran ari diren arteko interes gatazka ekar dezakeen interes pertsonala edo ekonomikoa sortzen duenik, aurreko apartatuan aipatzen diren pertsonen eta prozeduran ari diren pertsonen artean».

- «Horien arteko harremanak edo loturak identifikatu ahal izateko, tresna informatikoak otsailaren 12ko 241/2021 (EB) Erregelamenduaren 22.2.d).iii) artikuluan aipatzen diren pertsona juridikoen egiazko titulartasunen datuak, Zerga Administrazioako Estatu Agentziaren datu-baseetan daudenak, edukiko ditu, bai eta Notarioen Elkargoarekin eta Erregistratzaileen Elkargoarekin sinatutako hitzarmenen bidez lortutakoak ere».

Bigarrena. Adierazpen hau sinatzean, eskura duten informazioaren arabera, ez daude interes gatazkatzat jo daitezkeen egoeretako batean, ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren laugarren apartatuan ezartzen denarekin bat etorritz, hain zuzen ere lizitazio prozeduran edo dirulaguntzak emateko prozeduran eragina izan lezakeen egoera batean.

Hirugarrena. Konpromisoa hartzen dute luzamendurik gabe jakinarazteko kontratazio organoari edo ebaluazio batzordeari egoera hori eragiten duen edo eragin dezakeen edozein interes gatazka edo abstentzio kausa.

Laugarrena. Badakite interes gatazkarik ez dagoelako adierazpena faltsua dela frogatzen bada, horrek aplikatu beharreko araudian ezartzen diren diziplina ondorioak, ondorio administratiboak edota judizialak ekarriko dituela.

(Data eta sinadura, izen osoa, NAN eta kargua).

I.D ERANSKINA INTERES GATAZKA EZ DAGOELA BERRESTEKO EREDUA

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza:

MINERVA tresna informatikoaren bidez interes gatazkarik dagoenez aztertu da, HFP/55/2023 Aginduak ezartzen duen bezala (HFP/55/2023 Agindua, urtarrilaren 24koa, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko prozeduretako interes gatazken arriskuaren analisi sistematikoaren analisiari buruzkoa, Estatuko 2023ko Aurrekontu Orokorrei buruzko abenduaren 23ko 31/2022 Legearen ehun eta hamabigarren xedapen gehigarria aplikatuz emana), eta bandera gorri bat detektatu da, hain zuzen ere (bandera gorriaren deskribapena, haren esparruko eskatzaileen zerrendarekin); horregatik, berriz ere adierazten dut ez dagoela inolako interes gatazkarik, prozeduran objektibotasunarekin jardutea eragozten didanik.

(Data eta sinadura, izen osoa, NAN eta kargua).

II.A ERANSKINA. BANDERA GORRIAK EGIAZTATZEKO ZERRENDA - KONTRATAZIOA

Bandera gorriak balizko iruzurraren alarma seinaleak, pistak edo zantzuak dira. Bandera gorria egoteak ez du nahitaz esan nahi iruzurra dagoenik; nolana ere, adierazten du jardura eremu jakin batek arreta gehigarria behar duela iruzur potentzial bat baztertzeko edo baieztatzeko.

Espedientearen identifikazioa:

Bandera gorriaren eta adierazleen deskribapena	Antzeman da prozeduran erakundeak zehaztutako bandera gorrietako bat?		
	Bai	Ez	Ez da aplikatzen
LEHIA MUGATZEA			
1- Baldintza teknikoan agiria edo administrazio baldintzen agiria lizitatzailerako baten alde idatzi da.			
2- Agirietako baldintzak antzeko prozeduran onartutakoak baino murriztaileagoak edo orokorragoak dira.			
3- Eskaintza bat bakarrik aurkeztu da edo lizitzaileen kopurua oso txikia da.			
4- Prozeduren publikotasuna ez da erabatekoa, irregularra edo mugatua da edota eskaintzak jasotzeko epealdiak laburregiak dira edo ez dira bete.			
5- Beste lizitzaile batzuek erreklamazioak aurkeztu dituzte.			
6- Maiz hautatzen da izapide laburra edo presazkoa egitea edo lehia gutxiagoko kontratazio prozedura aplikatzea, zentzuzko arrazoirik eman gabe.			
7- Baldintzen agirietan ezohiko klausulak edo zentzuzkoak ez diren klausulak daude.			
8- Botere adjudikatzaileak marka jakin bateko produktua definitu du, produktu generikoa definitu beharrean.			
KOLUSIOA ESKAINTZETAN			
9- Beharbada lizitzaileek akordioa egin dute harremanak edo loturak dauzkaten enpresen bidez edo "hornitzaile fantasmak" sartuz.			
10- Beharbada lizitzaileek akordioak egin dituzte lizitazio prozeduran eskaintako prezioez.			
11- Adjudikaziodunak txandaka aritzen dira eskualdeka, lan motaren eta obra motaren arabera eta abar. Honen froga izan liteke: Beharbada lizitzaileek akordioak egin dituzte merkatua banatzeko.			
12- Adjudikaziodunak kontratazio prozeduran lehiakide izan dituenak azpikontratatu dituzte.			
13- Garaile izan den eskaintza altuegia da aurreikusitako kostuekin edo erreferentziako merkatu prezioekin alderatuta.			
14- Lizitzaile berriak agertuz gero, eskaintzak asko jaisten dira.			
15- Eskaintza patroï ezohikoak: kontratuaren aurrekontua bera, eskaintzako prezioak altuegiak, aurrekontutik oso gertu, kopuru biribilak, osotu gabe, eta abar.			
16- Lizitzaileek proposamenak kendu dituzte ezustean edo adjudikaziodunak ez du kontratua onartu arrazoirik gabe.			
INTERES GATAZKA			
17- Enplegatu baten jokabidea ezohikoa da, lizitazio prozedurari buruzko informazioa eskuratu nahi baitu prozeduraren arduraduna izan gabe.			
18- Kontratazio organoaren enplegatu batek enpresa lizitzaile batentzat lan egin du oraintsu.			
19- Kontratazio organoaren enplegatu batek, erabakitze edo eragiteko ahalmena daukanak, familia lotura dauka enpresa lizitzaileko pertsona batekin.			
20- Lizitzaile batek zenbait adjudikazio jaso ditu.			
21- Behin eta berriz onartzen dira prezio altuko edo gaizki landutako eskaintzak.			
22- Kontratazio organoko kide batzuek ez dituzte betetzen erakundearen etika kodean ezarritako prozedurak.			
23- Kontratazioaren ardura daukan enplegatuak uko egin dio erosketekin zerikusirik ez dagoen lanpostu batera igotzeari.			
24- Kontratazio organoko kide bat kontratazio prozedurarekin lotutako mesedeen truke kontraprestazio bidegabeak jasotzen ari delako zantzuak daude.			

25-	Kontratazio arduratzen den enplegatu batek eta zerbitzu eta produktu hornitzaile batek sozializatu dute.			
26-	Kontratazio organoko kideen jokabidea ezohikoa da.			
27-	Kontratazio arduratzen den enplegatuak ez du aurkeztu interes gatazkarik ez dagoelako adierazpenik edo aurkeztu duen adierazpena ez dago osorik.			
AURKEZTUTAKO ESKAINTZEN BALORAZIO TEKNIKOA EDO EKONOMIKOA MANIPULATZEA				
28-	Adjudikatzeko irizpideak ez dira zehaztu behar beste edo ez dira ezartzen baldintzen agirietan.			
29-	Adjudikatzeko irizpideak bereizkeriazkoak dira, ez dira zilegi edo ez dira egokiak kalitatea-prezioa erlazio hobereeneko eskaintza hautatzeko.			
30-	Agirietan zehaztutako kontratuaren xedea eta preskripzio teknikoak ez datoz bat osagaiarekin eta inbertsioarekin, ez eta zedarriekin eta helburuekin ere.			
31-	Adjudikazio irizpideak ez datoz bat "ingurumenari kalte esanguratsurik ez egitea" dioen printzipioarekin eta etiketa berde eta digitalarekin.			
32-	Eskaintza baxuegiak onartu dira lizitatzailak behar bezala justifikatu gabe.			
33-	Ez dago kontrolik eta kontratazio prozedurak desegokiak dira.			
34-	Eskaintzak jaso ondoren aldatu direlako zantzuak daude.			
35-	Eskaintza batzuk erroreengatik baztertu dira.			
36-	Lizitatzaila gaitua zalantzako arraziengatik baztertu dute.			
37-	Beste lizitatzaila batzuek kexak aurkeztu dituzte.			
38-	Prozedura ez da esleitu gabe utzi eta izapideek aurrera egin dute, nahiz eta eskatutako gutxieneko kopurua baino eskaintza gutxiago jaso, edo prozedura esleitu gabe utzi da eta beste deialdi bat egin da, nahiz eta agirietan ezarritako irizpideen arabera onargarriak diren eskaintzak jaso.			
KONTRATUA IRUZURREZ ZATIKATZEA				
39-	Adjudikaziodun berari antzeko xedeko bi erosketa edo gehiago egin zaizkio, lehia berme handiagoko prozedurak ez erabili behar izateko.			
40-	Kontratuaren xedea justifikaziorik gabe bereizi da, adibidez, eskulanaren kontratua alde batetik eta materialen kontratua beste batetik, biak ere lizitazio irekiaren atalasean azpitik.			
41-	Erosketa sekuentzialak egin dira doi-doi lizitazioen publizitate betebeharraren atalasean azpitik.			
EZ-BETETZEAK KONTRATUA FORMALIZATZEAN				
42-	Formalizatutako kontratuan adjudikazioan ezarritakoa aldatu da.			
43-	Kontratua sinatu duena ez da adjudikazioduna.			
44-	Kontratazio organoa eta adjudikazioduna bidegabe atzeratu dira kontratua sinatzean.			
45-	Ez dago kontraturik edo kontratazio espedienterik.			
46-	Ez da argitaratu kontratuaren formalizazioaren iragarkia.			
EZ-BETETZEAK EDO AKATSAK KONTRATUA GAUZATZEAN				
47-	Kontratuaren xede diren prestazioak ez dira bete (denak zein batzuk) edo gaizki bete dira.			
48-	Kontratua aldatu da legezko baldintzak bete gabe eta justifikaziorik gabe.			
49-	Zilegi ez diren azpikontratazioak egin dira.			
50-	Kontratistari guztira ordaindu zaiona kontratuaren balioa baino gehiago da.			
DOKUMENTUAK FALTSUTZEA				
51-	Eskaintzak hautatzeko prozesuan lizitatzailak dokumentu faltsuak aurkeztu dituzte.			
52-	Kostuen edo fakturazioaren frogagiriak manipulatu dira, kargu okerrak, faltsuak, gehiegizkoak edo bikoiztuak sartzeko.			
53-	Mamu zerbitzuak egin dira.			
FINANTZAKETA BIKOITZA				
54-	Finantzaketa bikoitza gertatu da.			
INFORMAZIOAREN, KOMUNIKAZIOAREN ETA PUBLIKOTASUNAREN ARLOETAKO BETEBEHARRAK EZ BETETZEA				
55-	Ez da bete BEMen laguntzaren berri eman beharra.			
56-	Ez da bete funtsen azken hartzailea datu-base bakarrean identifikatu beharra.			
AUDITORETZA ARRASTOA GALTZEA				

57- Jarduketak ez dira dokumentatu behar bezala eta ondorioz ez da bermatu auditoretza arrastoa fase guztietan.			
58- Ez da bete dokumentuak gorde beharra.			
59- Ez da bermatu Europako erakundeek azken jasotzaileei ezartzen dizkieten kontrolak onartzeko konpromisoa.			

Betetze data

Eredua bete duenaren izen-abizenak eta lanpostua

Sinadura

II.B ERANSKINA. BANDERA GORRIAK EGIAZTATZEKO ZERRENDA - DIRULAGUNTZAK

Bandera gorriak balizko iruzurraren alarma seinaleak, pistak edo zantzuak dira. Bandera gorria egoteak ez du nahitaz esan nahi iruzurra dagoenik; nolana ere, adierazten du jarduera eremu jakin batek arreta gehigarria behar duela iruzur potentzial bat baztertzeko edo baieztatzeko.

Espedientearen identifikazioa:

Bandera gorriaren eta adierazleen deskribapena	Antzeman da prozeduran erakundeak zehaztutako bandera gorrietako bat?		
	Bai	Ez	Ez da aplikatzen
LEHIA MUGATZEA			
1- Erakundeak ez die behar adinako zabalkunderik eman oinarri arautzaileei edo deialdiari (ez da argitaratu DLOn ezarritako nahitaezko lekuetan).			
2- Erakundeak ez du argi zehaztu deialdian zer baldintza bete behar dituzten laguntzen onuradunek.			
3- Ez dira errespetatu oinarri arautzaileetan edo deialdian eskabideak aurkezteko ezarritako epealdiak.			
4- Ez dira argitaratu eskabideak baloratzeko baremoak.			
5- Laguntzen onuradunak ez du betetzen lehia bermatu beharra, hornitzaileekin negoziatu behar izanez gero.			
6- Norgehiagoka prozedura manipulatu da zehaztapenen amarruaren bidez, datuak iragaziz edo eskabideak manipulatu.			
BEREIZKERIA ESKATZAILEAK HAUTATZEAN			
7- Onuradunak hautatzean ez dira bete objektibotasunaren, berdintasunaren eta bereizkeriarik ezaren printzipioak.			
INTERES GATAZKA EBALUAZIO BATZORDEAN			
8- Ebaluazio Batzordeko kideek nahita eragin dute onuradunen ebaluazioan eta hautapenean, haietako baten alde egiteko, hau da, eskabide bati lehentasunezko tratua eman diote edo Batzordeko beste kide batzuk presionatu dituzte.			
ESTATU LAGUNTZEN ARAUBIDEA EZ BETETZEA			
9- Deialdiko oinarri arautzaileetan ez da adierazten estatu laguntzak direla.			
10- Finantzatzutako eragiketarako estatu laguntzak dira, eta ez da bete Europako araudian informaziorako eta jakinarazpenetarako ezarritako prozedura.			
DIRULAGUNTZAREN XEDEA DESBIDERATZEA			
11- Deialdiaren oinarri arautzaileetan ez dira aipatzen osagaia eta inbertsioa, eta zedarrak eta helburuak ere ez.			
12- Onuradunak ez ditu erabili funtsak deialdiaren oinarri arautzaileetan ezartzen den helbururako.			
13- Oinarri arautzaileetan edo deialdian ez da ezartzen "kalte esanguratsurik ez egitea" dioen printzipioa bete behar denik.			
14- Oinarri arautzaileetan edo deialdian ez da ezartzen BEEPn esleitutako etiketa berde eta digitalaren koefizientea bete behar denik.			
FINANTZAKETA BIKOITZA			
15- Azpiproiektu bat zenbait finantzatzaileen artean finantzatzen da (gainfinantzaketa arriskua).			
16- Ez dago hirugarrenek egindako ekarpenen berri ematen duen dokumentaziorik (hitzarmenak, dohaintzak, bestelako diru ekarpenak, eta abar).			

17- Hirugarrenek emandako finantzaketa ez dago lotuta eta ez dago hura banatzeko irizpiderik.			
18- Onuradunak ez ditu kontrolatzen eragiketa bakoitzeko diru sarrerak eta gastuak.			
DOKUMENTUAK FALTSUTZEA			
19- Eskatzaileek dokumentazio faltsua aurkeztu dute hautaketa prozesuan hautatuak izateko.			
20- Gastuen frogagiriak manipulatu dira (faktura manipulatuak edo faltsuak).			
INFORMAZIOAREN, KOMUNIKAZIOAREN ETA PUBLIKOTASUNAREN ARLOETAKO BETEBEHARRAK EZ BETETZEA			
21- Deialdia egin duen erakundeak eta hartzaileek ez dute bete BEMen laguntzaren berri eman beharra.			
22- Ez da bete funtsen azken hartzailea datu-base bakarrean identifikatu beharra.			
AUDITORETZA ARRASTOA GALTZEA			
23- Deialdian ez dira argi eta garbi zehazten gastu hautagarriak.			
24- Deialdian ez da zehazten nola dokumentatu behar diren gastuak.			
25- Deialdian ez da zehazten nola kalkulatu behar diren eragiketen kostuak.			
26- Jarduketak ez dira dokumentatu behar bezala eta ondorioz ez da bermatu auditoretza arrastoa fase guztietan.			
27- Ez da bete dokumentuak gorde beharra.			
28- Deialdian ez da azaltzen Europako erakundeen kontrolak aplikatuko direla.			

Betetze data

Eredua bete duenaren izen-abizenak eta lanpostua

Sinadura

II.C ERANSKINA. BANDERA GORRIAK EGIAZTATZEKO ZERRENDA – KONTRATU TXIKIAK

Bandera gorriak balizko iruzurraren alarma seinaleak, pistak edo zantzuak dira. Bandera gorria egoteak ez du nahitaz esan nahi iruzurra dagoenik; nolana ere, adierazten du jarduera eremu jakin batek arreta gehigarria behar duela iruzur potentzial bat baztertzeko edo baieztatzeko.

Espedientearen identifikazioa:

Bandera gorriaren eta adierazleen deskribapena	Antzeman da prozeduran erakundeak zehaztutako bandera gorrietako bat?		
	Bai	Ez	Ez da aplikatzen
KONTRATU TXIKIETAKOAK			
1- Kontratu txikia erabiltzen da aldizkako zerbitzuak emateko, eta erakundeak ez dauka kontratazio planik hori berriz ez gertatzeko.			
2- Kontratuak modu irregularrean zatikatu dira eta zatiak kontratu txiki modura izapidetu dira, nahiz eta denek xede bera eduki eta berez prozedura irekiaren bidez izapidetu beharrekoak izan publikotasunaren eta lehiaren printzipioei jarraikiz (SPKL, 101.4 art.).			
3- Kontratu txikietarako lehiakide gutxi egon dira eta ez da publizitaterik egin; ondorioz adjudikaziodunak eta, behar denean, eskaintzak ez dira behar beste izan.			
4- Beharrari buruzko txostena kontratazio organotik kanpoko hirugarren batek sinatu du. Txosten hori kontratazio organoari atxikitako enplegatu batek sinatu eta datatu behar du.			
5- Kontratu txikiaren aurrekontua ez da arrazoitu, eta ez dauka zentzu ekonomikorik.			
6- Ez da zehaztu kontratuaren iraunaldia.			
7- Kontratuaren iraunaldia luzapen bidez luzatu da eta ondorioz urtebete baino luzeagoa da.			
8- Kontratu txikiak gauzatu dira aurretik gastua onartu gabe eta kontratazio organoak onartu gabe; gauzatu ondoren onartu da.			
9- Obra kontratuak ez dauka aurrekonturik.			
10- Kontratista ez da kontratua adjudikatu zaiona eta kontratuaren zenbatekoa kontratu txikiaren gehienekoa baino gehiago da eta ez da justifikatu.			
11- Kontratu txikia ez da argitaratu Kontratuen Erregistro Ofizialean.			
INTERES GATAZKA			
12- Enplegatu baten jokabidea ezohikoa da, lizitazio prozedurari buruzko informazioa eskuratu nahi baitu prozeduraren arduraduna izan gabe.			
13- Kontratazio organoaren enplegatu batek enpresa lizitzaile batentzat lan egin du orainsu.			
14- Kontratazio organoaren enplegatu batek, erabakitzeko edo eragiteko ahalmena daukanak, familia lotura dauka enpresa lizitzaileko pertsona batekin.			
15- Lizitzaile batek zenbait adjudikazio jaso ditu.			
16- Behin eta berriz onartzen dira prezio altuko edo gaizki landutako eskaintzak.			
17- Kontratazio organoko kide batzuek ez dituzte betetzen erakundearen etika kodean ezarritako prozedurak.			
18- Kontratazioaren arduradun enplegatuak uko egin dio erosketekin zerikusirik ez dagoen lanpostu batera igotzeari.			

19- Kontratazio organoko kide bat kontratazio prozedurarekin lotutako mesedeen truke kontraprestazio bidegabeak jasotzen ari delako zantzuak daude.			
20- Kontratazioaz arduratzen den enplegatu batek eta zerbitzu eta produktu hornitzaile batek sozializatu dute.			
21- Kontratazio organoko kideen jokabidea ezohikoa da.			
22- Kontratazioaz arduratzen den enplegatuak ez du aurkeztu interes gatazkarik ez dagoelako adierazpenik edo aurkeztu duen adierazpena ez dago osorik.			
EZ-BETETZEAK EDO AKATSAK KONTRATUA GAUZATZEAN			
23- Kontratuaren xede diren prestazioak ez dira bete (denak zein batzuk) edo gaizki bete dira.			
24- Kontratuak aldatu da legezko baldintzak bete gabe eta justifikaziorik gabe.			
25- Zilegi ez diren azpikontratazioak egin dira.			
26- Kontratatari guztira ordaindu zaiona kontratuaren balioa baino gehiago da.			
DOKUMENTUAK FALTSUTZEA			
27- Eskaintzak hautatzeko prozesuan lizitatuzaileek dokumentu faltsuak aurkeztu dituzte.			
28- Kostuen edo fakturazioaren frogagiriak manipulatu dira, kargu okerrak, faltsuak, gehiegizkoak edo bikoiztuak sartzeko.			
29- Mamu zerbitzuak egin dira.			
FINANTZAKETA BIKOITZA			
30- Finantzaketa bikoitza gertatu da.			
INFORMAZIOAREN, KOMUNIKAZIOAREN ETA PUBLIKOTASUNAREN ARLOETAKO BETEBEHARRAK EZ BETETZEA			
31- Ez da bete BEMen laguntzaren berri eman beharra.			
32- Ez da bete funtsen azken hartzailea datu-base bakarrean identifikatu beharra.			
AUDITORETZA ARRASTOA GALTZEA			
33- Jarduketak ez dira dokumentatu behar bezala eta ondorioz ez da bermatu auditoretza arrastoa fase guztietan.			
34- Ez da bete dokumentuak gorde beharra.			
35- Ez da bermatu Europako erakundeek azken jasotzaileei ezartzen dizkieten kontrolak onartzeko konpromisoa.			

Betetze data

Eredua bete duenaren izen-abizenak eta lanpostua

Sinadura

II.D ERANSKINA. BANDERA GORRIAK EGIAZTATZEKO ZERRENDA - HITZARMENAK

Bandera gorriak balizko iruzurraren alarma seinaleak, pistak edo zantzuak dira. Bandera gorria egoteak ez du nahitaz esan nahi iruzurra dagoenik; nolana ere, adierazten du jarduera eremu jakin batek arreta gehigarria behar duela iruzur potentzial bat baztertzeko edo baieztatzeko.

Espedientearen identifikazioa:

Bandera gorriaren eta adierazleen deskribapena	Antzeman da prozeduran erakundeak zehaztutako bandera gorrietako bat?		
	Bai	Ez	Ez da aplikatzen
Hitzarmenaren xedea ez dator bat figura juridiko honekin.			
1- Hitzarmeneko prestazioak berez kontratu bidez egitekoak dira.			
2- Hitzarmena egin da entitate pribatuarekin.			
3- Hitzarmenaren arabera eskumenaren titulartasuna lagatzen da.			
Prozedura edo hitzarmenaren legezko baldintzak ez dira bete.			
4- Ez dago hitzarmenak sinatzeko legezko eskumenik.			
5- Finantza ekarpenak ez dira egokiak.			
6- Nahitazeko izapideren bat ez da egin.			
7- Ez dira bete hitzarmenaren publikotasunaren eta komunikazioaren inguruko betebeharrak.			
8- Ez dira egin hitzarmenean ezarritako jarduketak, eta ez da azaldu zergatik, edo ez dira likidatu finantza ekarpenak.			
Interes gatatzak			
9- Hitzarmena sinatu duten alderdien artean nolabaiteko lotura dagoelako zantzuak daude.			
10- Hitzarmena behin eta berriro errepikatzen da.			
Lehia mugatu da zuzenbide pribatuko entitate laguntzaileen hautapenean.			
11- Zuzenbide pribatuko entitate laguntzaileen hautapenean ez da bete lehia bermatu beharra, eta aplikatu beharreko gainerako printzipioak ere ez.			
Hitzarmena hirugarren batek egin du, eta horretarako lehia mugatu da.			
12- Lankidetzaren hitzarmena hirugarren batek egin du, eta ez da bermatu horretarako lehia.			
Ez dira bete informazioaren, komunikazioaren eta publikotasunaren inguruko betebeharrak.			
13- Ez da bete BEMek finantzatzeko neurrietarako emandako laguntzaren berri eman beharra.			
14- Ez da bete funtsen azken hartzailea datu-base bakarrean identifikatu beharra.			
Auditoretza arrastoa galtzea.			
15- Ez dago auditoretza arrastorik.			
16- Ez da bete dokumentuak gorde beharra.			
17- Ez da bermatu Europako erakundeek azken jasotzaileei ezartzen dizkieten kontrolak onartzeko konpromisoa.			

Betetze data

Eredua bete duenaren izen-abizenak, lanpostua eta sinadura

III. ERANSKINA. ARABAKO FORU ALDUNDIAREN ADIERAZPEN INSTITUZIONALA, BERRESKURATZE, ERALDAKETA ETA ERRESILIENTZIA PLANAREN BARRUAN BERRESKURATZE ETA ERRESILIENTZIA MEKANISMOAK (NEXT GENERATION EU FUNTSAK) FINANTZATUTAKO PROIEKTUEI LOTURIKO IRUZURRAREN AURKA EGITEKO KONPROMISOARI BURUZKOA.

Arabako Foru Aldundiak erakunde betearazle gisa jardungo du, Europar Batasunak (Next Generation EU) finantzatutako Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren esparruan.

Testuinguru horretan, adierazi nahi du konpromisoa hartzen duela arau juridiko, etiko eta moralak betetzeko estandar altuenekin, eta bat egiten duela osotasunaren, objektibotasunaren eta zintzotasunaren printzipio zorrotzenekin, berarekin harremana duten eragile guztiek ikus dezaten bere jardura iruzurraren eta ustelkeriaren aurkakoa dela, alderdi guztietatik. Erakundeko langile guztiek, zuzendaritza taldeko kide guztiak barne, konpromiso hori bere egin eta partekatzen dute.

Halaber, erakundeko enplegatu publikoek konpromisoa dute, besteak beste, interes orokorra zaintzeko, ordenamendu juridikoa beteta eta hari helduta, eta printzipio hauekin bat etorritik jarduteko: objektibotasuna, zuzentasuna, neutraltasuna, erantzukizuna, inpartzialtasuna, konfidentzialtasuna, zerbitzu publikoarekiko ardura, gardentasuna, eredugarritasuna, austeritatea, irisgarritasuna, eraginkortasuna, zintzotasuna, kulturaren eta ingurumenaren sustapena eta emakumeen eta gizonen berdintasunarekiko errespetua (Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 52. artikulua).

Horrez gain, erakunde osoa gidatzeko ardura duten kargu publikodunek bat egiten dute Arabako Lurralde Historikoko Sektore Publikoko Kargu Publikodunen eta Ordezkarien Gobernu Onerako Kode Etikoarekin. Kode hori funtsezkoa da zuzentasunaren erakunde esparruan, eta, doktrinak eta nazioarteko erakundeek proposatutako jarraibideei jarraituz, bi helburu ditu: batetik, kargudun politikoen jokabidea gidatzea, eta, bestetik, herritarrek haien jardunean duten konfiantza areagotzea.

Politika horien xedea da erakunde barruan kultura bat sustatzea iruzur egiteko gogoia kentzen duena eta errazten duena iruzurrari aurre hartu eta hura antzematea, eta kasu horiek kudeatzeko, prozedura eraginkorrak garatzea sustatuko da. Iruzurraren aurka egiteko neurri eraginkor eta proportzionatuak

jarriko dira abian, aurreko aldietan lortutako esperientzian eta iruzur arriskuaren ebaluazioan oinarrituta.

Horretarako, Arabako Foru Aldundiak Iruzur Arriskua Ebaluatzeko eta Kudeatzeko Taldea (IAEKT) dauka. Talde hori eratu zen Arabako Foru Aldundiak iruzurraren aurka borrokatzeko eta prebenitzeko hartutako konpromisoa eraginkortasunez betetzeko, EGEFek (Eskualde Garapenerako Europako Funtsa) kofinantzatutako eragiketen testuinguruan, eta haren eginkizunak zabaldu egin dira, halaber, barnean hartzeko konpromiso hori, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoaren bidez finantzatu eta BEEPeant sartutako jarduketeki dagokienez. Era berean, erakunde honek eginkizunak bereiztea bermatzen duten prozedurak ditu. Lankidetzan jarduten dute prozesuen arduradun eta kudeatzaileek, kasuan kasuko erantzukizun arloen barruan barne kontroleko sistema egoki bat dagoela ziurtatzeko eta, beharrezkoa izanez gero, neurri zuzentzaileak arduraz ezartzen direla bermatzeko.

Gainera, Arabako Foru Aldundiak, BEEPeant esparruan finantzatutako proiektuen erakunde betearazlea den aldetik, iruzurraren aurkako neurrien plan bat onetsi du, Europako Batzordeak eta Ogasun Ministerioak Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismitik datozen funtsen inguruan ezarritako eskakizunekin bat etorritz. Bertan, mekanismoak ezartzen dira BEMk finantzatutako proiektuen inguruan iruzur susmoak edo kasuak prebenitzeko, detektatzeko, zuzentzeko eta jazartzeko, hala nola interes gatazkak prebenitzeko eta zuzentzeko prozedurak edo proiektu horiekin lotutako irregulartasunak edo iruzur susmoak jakinarazteko prozedurak, eta salaketak jartzeko bide bat ezarri da, Iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionalarekin eta Iruzurraren aurka Borrokatzeko Europako Bulegoarekin (OLAF) koordinatuta.

IV. ERASKINA. ARABAKO FORU ALDUNDIKO LANGILEEN ETIKA ETA JOKABIDE KODEA EUROPAR BATASUNAREN FUNTSEN KUDEAKETARI DAGOKIONEZ

Sektore Publikoaren Araubide Juridikoari buruzko urriaren 1eko 40/2015 Legeak 3. artikuluan administrazio publikoen jardunaren printzipio orokorrak ezartzen ditu:

3. artikulua. Printzipio orokorrak.

1. Administrazio publikoek objektibotasunez egiten dute lan interes orokorraren alde. Halaber, eraginkortasun, hierarkia, deszentralizazio, deskontzentrazio eta koordinazioaren printzipioei begira dihardute, erabat errespetatuta Konstituzioa, legeak eta Zuzenbidea. Beren jarduera eta harremanetan honako printzipio hauek zaindu beharko dituzte:

a) Herritarrei zerbitzu eraginkorra eskaintzea.

b) Soiltasuna, argitasuna eta herritarrekiko hurbiltasuna.

c) Administrazio jardunean parte hartzea, eta administrazio jardun horren objektibotasuna eta gardentasuna.

d) Administrazio prozeduren eta kudeaketako jarduera materialen arrazionaltasuna eta bizkortasuna.

e) Fede ona, bidezko konfiantza eta erakunde leialtasuna.

f) Kudeaketa publikoagatiko erantzukizuna.

g) Helburuen arabera plangintza eta zuzendaritza, eta politika publikoen kudeaketaren kontrola nahiz politika horien emaitzen ebaluazioa.

h) Finkatutako helburuak eraginkortasunez betetzea.

i) Ekonomia, askitasuna, eta bitartekoak helburuen arabera egokitu eta doitzea.

j) Baliabide publikoak esleitzeko eta erabiltzeko eraginkortasuna.

k) Administrazio Publikoen arteko lankidetzak, elkarlana eta koordinazioa.

Horrenbestez, Europar Batasunaren funtsak kudeatzen eta kontrolatzen dituzten Arabako Foru Aldundiko eta beraren erakunde autonomoetako langileen jardunean urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuak, Enplegatutako Publikoaren Oinarriko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duenak, 52-54 bitarteko artikuluetan ezartzen dituen printzipio etikoak bete behar dira.

5/2015 Legegintzako Errege Dekretuak 52. artikuluan ezartzen duenaren arabera, enplegatu publikoek arretaz bete beharko dituzte eman zaizkien zereginak eta interes orokorrak zaindu, betiere, Konstituzioari eta gainerako antolamendu juridikoari begiratuta eta haiei lotuta; printzipio hauek oinarri hartuta jardun beharko dute beti: objektibotasuna, osotasuna, neutraltasuna, erantzukizuna, inpartzialtasuna, isilpekotasuna, zerbitzu publikorako dedikazioa, gardentasuna, eredugarritasuna, austeritatea, irisgarritasuna, eraginkortasuna, zintzotasuna, kultura ingurunearen eta ingurumenaren sustapena, eta emakume eta gizonen arteko berdintasunarekiko errespetua; horietatik dira enplegatu publikoen jokabide kodearen abiaburu, printzipio etikoak eta jokabide printzipioak oinarri izanik.

Kudeaketan bete beharreko printzipio etikoak legegintzako errege dekretu horren 53. artikuluan zehazten dira:

1. Enplegatu publikoek Konstituzioa eta antolamendu juridikoa osatzen duten gainerako arauak errespetatuko dituzte.
2. Beren jardunak herritarren interes orokorrak betetzea izango du xede eta inpartzialtasuna eta guztiontzako interesa lortzera doazen jarraibide objektiboak izango ditu oinarri, printzipio horren aurkakoak izan daitezkeen jokabide guztiak erabat alde batera utzita, pertsonalak, familiar-tekoak, korporaziokoak nahiz bezeroei dagozkienak izan.
3. Beren jarduna leialtasunaren eta fede onaren printzipioen arabera izango da, bai lanean diharduteneko Administrazioarekin, baita nagusi, lankide, menpeko eta herritarrekin ere.
4. Beren jokabideak oinarritzko eskubideen eta askatasun publikoen errespetua izango du oinarri, eta saihestu egingo ditu era guztietako bereizkeriak, jaiotza, arraza edo etnia, generoa, sexua edo orientazio sexuala, erlijioa edo sinesmenak, iritzia, desgaitasuna, adina edo bestelako egoera edo inguruabar pertsonal nahiz sozialak direla-eta sor litezkeenak.
5. Interes pertsonala duten gaietan abstenitu egingo dira eta, lanpostu publikoaren interesetik gatazka ekartzeko arriskua izan badezakete, jardun pribatu eta gainerako interes guztietan ere bai.
6. Lanpostu publikoaren betebeharrerikiko interes gatazka sortzeko arriskua dagoenean, ez dute betebeharrerik ekonomikorik hartuko, eta ez dute pertsona nahiz erakundeekin parte hartuko finantza eragiketetan, ondarezko betebeharreran edo negozio juridikoetan.
7. Ez dute pertsona fisiko nahiz erakunde pribatuengandik mesede traturik onartuko, ezta arrazoirik gabeko pribilegioa edo abantaila dakarren egoerarik ere.

8. Eraginkortasun, ekonomia eta eragimen printzipioen arabera jardungo dute; eta interes orokorraren alde joka dadin eta erakundearen helburuak bete daitezen zainduko dute.
9. Ezin dute, tartean bidezko arrazoirik izan gabe, administrazio prozedurak edo tramiteak azkartzeko edo ebazteko eraginik izan; are gutxiago, horrek pribilegioa badakar kargu publikoetako titularren alde edo beren familiartekoen edo inguru sozialaren alde, edo kaltea badakar hirugarren batzuen interesen aurka.
10. Arretaz beteko dituzte atazak, dagozkienak nahiz agindutakoak, eta, hala dagokienean, epe barruan ebatziko dituzte eskumenean dituzten prozedurak eta espedienteak.
11. Zerbitzu publikoaren aldeko dedikazio printzipioari jarraituz beteko dituzte beren eskudantziak, eta saihestu egingo dituzte, printzipio horren aurkako jokabideez gain, zerbitzu publikoen jardunean zaindu beharreko neutraltasuna kolokan jar dezaketen jokabide guztiak.
12. Sekretupean gordeko dituzte sailkatuta dauden gaiak edo legez zabalkundea debekatuta dutenak, eta behar besteko zuhertasunez jokatu dute beren kargua dela-eta dakizkiten gaiei buruz; eta eskuratu duten informazio hori ezin izango dute erabili ez beren mesederako, ez hirugarren batzuen erako, ezta interes publikoaren kalterako ere.

Jokabide printzipioak 54. artikuluan ezartzen dira:

1. Arretaz eta begirunez tratatuko dituzte herritarrak, beren nagusiak eta gainerako enplegatu publikoak ere.
2. Lanpostuari dagozkion atazak betetzerakoan, zuhertasunez eta arretatsu jokatu dute, eta ezarritako lanaldia eta ordutegia beteko dute.
3. Nagusiek emandako jarraibide eta agindu profesionali men egin behar diete, argi eta garbi antolamendu juridikoaren aurkakoak ez badira behintzat; horrelakoetan, ikuskaritza-organo egokiei jakinarazi behar diete berehala horren berri.
4. Eskubidez jakin beharreko gaiei eta arloei buruzko informazioa emango diete herritarrei, eta laguntza emango diete beren eskubideak baliatu eta betebeharrak bete ditzaten.
5. Baliabide eta ondasun publikoak austeritatez administratuko dituzte, eta ez dituzte erabiliko norberaren edo hurbilekoen mesederako. Baliabide eta ondasun horiek zaintzeko egin beharra ere izango dute.
6. Ez da abantaila egoera dakarren inolako oparirik, mesederik edo zerbitzurik onartuko, gizartean ohituraz eta kortesiaz ohi direnez aparte, betiere, Zigor Kodean ezarritakoari kalte egin gabe.

7. Dokumentuen ziurtasuna eta iraupena bermatuko dituzte, agiri horiek ondorengo arduradunei eman eta eskualdatu ahal izateko.
8. Eguneratuta izango dute beren prestakuntza eta kualifikazioa.
9. Laneko osasunari eta segurtasunari buruzko arauak beteko dituzte.
10. Beren nagusien edo organo eskudunen jakinaren gainean jarriko dituzte, zerbitzuan diharduteneko unitatearen eginkizunak hobeto betetzeko, beren ustez egoki diren proposamenak. Horretarako, enplegatu publikoek eta herritarrek egindako proposamenak jasotzeko lana zentralizatzeko eskumena emanda, egoki iritzitako instantzia sortzeko aurreikuspena egin ahal izango da, zerbitzuaren eraginkortasuna hobetzeko.
11. Herritarrari berak eskatutako hizkuntzan erantzungo zaiola bermatu behar dute, hizkuntza hori lurralde horretan ofiziala bada.

Halaber, Arabako Lurralde Historikoko sektore publikoko kargu publikodunen eta ordezkarien Gobernu Onerako Kode Etikoa Gobernu Kontseiluaren 477/2015 Erabakiaren bidez onartu zen. Kode hori funtsezkoa da zuzentasunaren erakunde esparruan, eta, doktrinak eta nazioarteko erakundeek proposatutako jarraibideei jarraituz, bi helburu ditu: batetik, kargudun politikoen jokabidea gidatzea, eta, bestetik, herritarrek haien jardunean duten konfiantza areagotzea.

Ordenamendu juridikoak ezartzen du kudeatzaile publikoek beren arduraldi osoan karguan jardun behar dutela eta administrazioko gobernu eta zuzendaritza egitekoetan gardentasunarekin, inpartzialtasunarekin eta objektibotasunarekin aritu behar dutela, bermatzeko beste interes eta jarduera batzuek ez dituztela eragozten ez baldintzatzen beren egitekoak.

Bateraezintasun araubidez, Ondasunen eta Interesen Erregistroko eta Jardueren Erregistroko adierazpenez eta gobernu kideen eta foru sektore publikoko goi kargudunen betebeharez gainera, egungo gobernu kideek, Lurralde Historikoaren interes orokorren erreferenteak eta bermatzaileak izanik, uste dute herritarrek haiengan jarritako konfiantzari erantzun behar diotela eta printzipio etikoen sendotzea bultzatu behar dutela foru sektore publikoan, berak aitzindari direla.

Hori dela eta, Arabako Lurralde Historikoko sektore publikoko kargu publikodunek eta ordezkariak beren jardunean gidaritzat hartu beharreko printzipio etikoak honako hauek dira:

- a) Demokraziaren baloreei eta printzipioei erabateko begirunea izatea:
- Ordenamendu juridikoa errespetatzea; Zuzenbideko estatu sozial eta demokratikoa sustatzea; jarduna gorengo baloreen (askatasuna, justizia, berdintasuna eta askotarikotasun politiko) eta giza eskubideen eta askatasun publikoen erabateko errespetuaren mende jartzea.
 - Beren egitekoetan indarkeriaren deslegitimazio sozial eta politikoa bultzatzea eta terrorismoaren eta denetarik indarkeria guztien (politikoa, soziala zein generokoa) biktimen oroimena iraunaraztea.
 - Sorterria, arraza, sexua, erlijioa, iritzia, sexu orientazioa edo bestelako zeinahi inguruabar pertsonal, politiko edo sozial dela inor ez bereizteko moduan jokatzeko.
 - Gizonezkoen eta emakumeen arteko benetako berdintasunaren alde egitea eta helburu hori lortzeko eragozpen guztiak ezabatzea.
 - Tolerantziarekin eta askotarikotasunaren alde jokatzeko. Horrek berekin dakar forma kultural, politiko eta sozial guztiak errespetatzea eta onartzea, giza eskubideen kontrakoak ez diren heinean eta indarkeria erabili ezean.
 - Klimaren aldaketaren, ingurumenaren babesaren eta lurraldearen antolamendu arrazional eta iraunkorraren aldeko politikak sustatzea euren jardun eremuan.
- b) Orientabide estrategikoaren ardatz bakarrak herritar guztien interesak eta onura izatea, eskumenak erabiltzean Lurralde Historikoarekin leial jokatzeko eta eraginkortasunaren, efizientziaren, arduraren eta neutraltasunaren printzipioak errespetatzea.
- c) Objektibotasunarekin eta inpartzialtasunarekin jokatzeko legez aukera onargarri bat baino gehiago dagoenean:
- Herritar guztien interesa lehenestea beti, alde batera utzita printzipio honekin bat ez datozen interes pertsonal, familiar, korporatibo, klientelar, adiskidetasunezko eta bestelako guztiak.
 - Ez laguntzea norberari edo senide edo adiskide edo ezagun bati onura ekar liezaiokeen administrazio izapidea edo prozedura azkartzen ez burutzen, ez eta horrek inori kalte egin liezaiokeenean ere.
 - Boterea ez erabiltzea norberarentzako onurarik ez mozkinik lortzeko; batez ere ez baliatzea pribilegio informatiboez, ez araugintzako pribilegioez, ez agintean jarduteak edo karguak berekin dakartzan pribilegioez.
- d) Norberaren eta erakundearen erabakien eta jarduketan erantzukizuna onartzea, legez eska litezkeenez gainera.

- e) Jardun publikoaren ardatzak kudeaketaren gardentasuna eta herritarrekiko hurbiltasuna izatea, bosgarren idatz zatian (herritarrekiko harremanetarako eta gobernu irekirako printzipioak) ezartzen den bezala.
- f) Kargu publikoaren interesekin gatazka ekar lezaketen obligazio ekonomikorik ez hartzea, eta ondorio bereko finantza eragiketarik ez negozio juridikorik ez egitea.
- g) Karguaz baliatuta inolako pribilegiarik ez bidegabeko onurarik ez lortzea.
- h) Egitekoetan jardutean eskuratzen dituzten datuak eta informazioak isilpean eta gordean edukitzea, ez agintaldian ez kargua utzitakoan ez erabiltzea eta inori ez ematea, ez beren onurarako ez beste batzuenarako, ez eta herritarren interesen kalterako ere.

Gainera, jokabide printzipioak honako hauek izan behar dira:

- a) Egitekoetan onustean aritzea, inplikaturik eta zerbitzu publikoan buru-belarri, agindutako xedeetarako baino ez, ezarritako bateraezintasun araubidea zorrotz betez.
- b) Norberaren lanpostuan eta eskumenetan aritzean, jardun publikoan zein pribatuan, ordezkatzen duten edo lanean ari diren erakundearen ospea, duintasuna eta irudia hobetzen laguntzea.
- c) Esleitutako baliabide publikoak prestutasunarekin erabiltzea, eta eraginkortasunarekin eta soiltasunarekin kudeatzea; baliabideok norberaren onurarako ez erabiltzea, ez eta senideen edo hurkoen onurarako ere, eta postuari esleitutako baliabide eta ondasun publikoak zaintzea eta artatzea. Foru sektore publikoak kargurako baliagarri jarritako ondasunak eta zerbitzuak bidegabe ez erabiltzea, eta ardurarekin kontsumitzea.
- d) Inpartzialtasunaren, zintzotasunaren eta objektibotasunaren printzipioak errespetatzea, irizpide lokabeari eutsiz eta norberaren interesak alde batera utziz; alderdi politiko baten organo exekutibo edo zuzendaritza organo bateko kidea izateak ezin du eraginik izan jardunean, ez eta ezarritako egitekoak gauzatzeko lanak eragotzi ez moteldu ere. Gainera, ezin dute parte hartu erabateko objektibotasunarekin jardun ezin duten gaietan.
- e) Gizarte harremanetan adeitasuna dela bide ohikoak direnak ez beste opari, mesede eta zerbitzu onuragarri guztiak errefusatzeko, eta egitekoetan neutraltasunarekin eta objektibotasunarekin jardutea eragotz litzaketan maileguak eta bestelako prestazio ekonomiko guztiak ere bai. Garrantzi instituzionala edo balio handia duten opariak foru ondarrerako izango dira, otsailaren 23ko 5/1998 Foru Arauak, Arabako Lurralde Historikoaren ondarearenak, ezartzen duenarekin bat etorriz.

f) Kargua dela eta esleitutako ordezkariak eta protokolo gastuak behar bezala eta neurritz egitea. Foru sektore publikoko gobernukideek eta goi kargudunek eskubidea edukiko dute zerbitzua dela eta egin behar dituzten gastu guztiak ordaintzeko, frogagiria erakutsiz gero. Ez dute edukiko kreditu txartelik horrelako gastuetarako.

Erakundearen ordezkariak gastuak foru arau baten bidez mugatuko dira, Arabako Biltzar Nagusiek Lurralde Historikoaren aurrekontuetan ezartzen dituzten gehieneko kontsignazioak kontuan hartuz.

g) Merkataritza eta finantza harremanetan gainerako herritar guztiei aplikatzen zaizkien eskakizun eta baldintza eurak ezarriko zaizkie, eta ezin dute onartu mesede traturik ez bidegabeko onurarik.

h) Egitekoetan eta betebeharretan arduraren handiarekin aritzea, langile publikoen eredu garri izateko moduan.

i) Langile publikoekin gizalegez, duintasunarekin eta begirunearekin jokatzeko, erakundearen helburuak zehazten eta lortzeko ahaleginetan parte hartzea, eta lan giro egokia bultzatzea.

j) Herritarrekin abegitsu jokatzeko eta aurkezten dituzten eskaerei, idazkiei eta erreklamazioei erantzutea.

k) Erabakien eta egintzen erantzukizuna onartzea; karguari dagozkion kontrolak onartzea eta jardunak zein jardun ezak dakartzan ondorioei aurre egitea, eta erantzukizuna menpekoen gainera ez botatzea arrazoi objektiborik eduki ezean. Halaber, agintaritza eta erakunde eskudunei jakinaraztea ezagutzen dituzten irregulartasun guztiak, eta horrelakoetan haiekin lankidetzan aritzea.

l) Sarean lan egitea eta Arabako foru sektore publikoaren jardun onerako interesgarriak diren lankidetzako ekitaldi eta ataza guztietan aritzea.

Etika eta jokabide kode honekin Arabako Foru Aldundiak iruzurraren kontra borrokatzeko hartu duen konpromisoa eta horretarako daukan borondatea sendotu nahi ditu, erakundearen barruan iruzurrezko jardura oro gaitzesteko kultura egon dadin eta langileek etikarekin eta arduraz jardun dezaten, finantza kudeaketa onaren printzipioak aplikatuz.